

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

23 Ιανουαρίου 2019

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 71

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 666/2018*

Λήψη απόφασης επί της γνωστοποίησης συγκέντρωσης σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 του ν. 3959/2011 που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρία με την επωνυμία «ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.» επί της εταιρίας με την επωνυμία «NRG TRADING HOUSE ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ», με την εξαγορά του 90% των μετοχών αυτής από την εταιρία «NRG GLOBAL ENERGY HOUSE LIMITED».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτιρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 5η Σεπτεμβρίου 2018, ημέρα Τετάρτη και ώρα 12:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης

Μέλη: Βικτωρία Μερτικοπούλου (Εισηγήτρια)

Νικόλαος Ζευγώλης

Ιωάννης Πετρόγλου

Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της γνωστοποίησης συγκέντρωσης σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 του ν. 3959/2011 που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρία με την επωνυμία «ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.» επί της εταιρίας με την επωνυμία «NRG TRADING HOUSE

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε δύο (2) επιπλέον εκδόσεις με τα εξής διακριτικά: 1) Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και 2) Έκδοση για την ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε. Από τις δύο αυτές εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α' /20.4.2011), όπως ισχύει, τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54 Β' /16.1.2013) και την από 13.1.2015 Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με το χαρακτηρισμό των απορρήτων στοιχείων και τον τρόπο υποβολής μη εμπιστευτικής εκδοχής εγγράφων. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ», με την εξαγορά του 90% των μετοχών αυτής από την εταιρία «NRG GLOBAL ENERGY HOUSE LIMITED»

Στην αρχή της συζήτησης, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στην αρμόδια Εισηγήτρια, Βικτωρία Μερτικοπούλου, η οποία ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 5163/3.9.2018 Έκθεσή της και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά σε αυτή, την έγκριση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, κατ' άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011, της από 25.6.2018 (υπ' αριθμ. πρωτ. 3983) γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου επί της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «NRG TRADING HOUSE ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» δυνάμει της από 21.6.2018 σύμβασης αγοραπωλησίας του 90% των μετοχών εκδόσεως NRG από την εταιρία με την επωνυμία «ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, παρ' ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες, ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά.

Με την ολοκλήρωση της ανάπτυξης της εισήγησης, η Επιτροπή προχώρησε σε διάσκεψη επί της ως άνω υπόθεσης με τη συμμετοχή της Εισηγήτριας Βικτωρίας Μερτικοπούλου, η οποία δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη της την Έκθεση της εν λόγω Εισηγήτριας, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

Ι Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ

1. Στις 25.6.2018 υπεβλήθη στην Υπηρεσία η κατ' αρ. 5 έως 10 του ν. 3959/2011 γνωστοποίηση συγκέντρωσης¹, σύμφωνα με την οποία η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.» (εφεξής και «ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ» ή «ΜΟΕ» ή «Εξαγοράζουσα» ή «Γνωστοποιούσα»), αποκτά τον αποκλειστικό έλεγχο επί της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «NRG TRADING HOUSE ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» (εφεξής και «NRG» ή εξαγοραζόμενη) μέσω της εξαγοράς του 90% του μετοχικού της κεφαλαίου, από την εταιρία με την επωνυμία «NRG GLOBAL ENERGY HOUSE LIMITED» (εφε-

¹ Βλ. Έντυπο συνοπτικής γνωστοποίησης (εφεξής και «Έντυπο») με αριθμ. πρωτ. 3983/25.6.2018.

ξής και «NRG GLOBAL»). Η NRG GLOBAL είναι [...] της εταιρίας NRG. Η εξαγοραζόμενη δραστηριοποιείται στην αγορά της λιανικής προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε τελικούς πελάτες και στην εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διεθνών διασυνδέσεων (εισαγωγές-εξαγωγές).

2. Η εν λόγω συναλλαγή περιγράφεται αναλυτικά στην από 21.6.2018 Συμφωνία Αγοραπωλησίας Μετοχών² (εφεξής «η Συμφωνία»), η οποία υπεγράφη μεταξύ της NRG GLOBAL και της MOTOP OIL, δυνάμει της οποίας η MOTOP OIL αποκτά [...] μετοχές ονομαστικής αξίας [...] Ευρώ η κάθε μία, που αντιστοιχούν στο 90% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας NRG, και που ανήκουν στην εταιρία NRG GLOBAL. Σημειώνεται ότι οι MOTOP OIL, NRG GLOBAL και NRG έχουν προβεί περαιτέρω στη σύναψη της από [...] Συμφωνίας Μετόχων («Shareholders' Agreement»)³, δυνάμει της οποίας ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση και εξάσκηση δικαιώματος προαίρεσης από την [...] για την εξαγορά του ποσοστού [...].

3. Ως συνέπεια της συναλλαγής, η MOTOP OIL θα αποκτήσει την πλήρη κυριότητα επί του 90% των μετοχών εκδόσεως της NRG και συνεπώς τον αποκλειστικό έλεγχο επί της NRG. Το συνολικό οικονομικό αντάλλαγμα που θα καταβληθεί στην πωλήτρια εταιρία NRG GLOBAL ανέρχεται στο ποσό [...] (€[...])⁴.

4. Η ολοκλήρωση της Συμφωνίας τελεί υπό αναβλητική αίρεση αναφορικά με την έγκριση της υπό εξέταση πράξης από την ΕΑ⁵.

5. Όσον αφορά στους στρατηγικούς και οικονομικούς λόγους που δικαιολογούν τη συγκέντρωση, η Γνωστοποιούσα αναφέρει ότι: «η εξαγοράζουσα επιθυμεί την επέκταση των δραστηριοτήτων της στον κλάδο της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας μέσω της εξαγοραζόμενης».

II ΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΜΕΡΗ

II.1 «MOTOP OIL (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.» (Εξαγοράζουσα)

6. Η «MOTOP OIL (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.» εδρεύει στο Δήμο Αμαρουσίου⁷, είναι η μητρική εταιρία του «Ομίλου MOTOP OIL» και δραστηριοποιείται είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω ελεγχόμενων από αυτή εταιρειών στους κάτωθι τομείς: 1) διύλιση πετρελαίου (κυρίως αργού πετρελαίου) και παραγωγή πετρελαίου (θέρμανσης, κίνησης, ναυτιλίας), βασικών ελαίων λιπαντικών, ασφάλτου, υγραερίων, καυσίμων αεριοθούμενων, μαζούτ και βενζινών, 2) χονδρική και λιανική εμπορία προϊόντων πετρελαίου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό μέσω θυγατρικών εταιρειών, 3) παραγωγή, χονδρική και λιανική εμπορία λιπαντικών, 4) διαχείριση και εκμετάλλευση εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών, 5) λειτουργία του συστήματος ανεφοδιασμού αεροπορικού καυσίμου και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος», 6) ενέργεια, 7) χημικά και 8) ναυτιλία.

7. Η εξαγοράζουσα εταιρία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, ενώ η μετοχική της σύνθεση, κατά το χρόνο υποβολής της γνωστοποίησης, έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 1 Μετοχική Σύνθεση της εταιρίας ΜΟΕ		
Εταιρίες	Έδρα	Ποσοστό μετοχών
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]

Πηγή: Έντυπο γνωστοποίησης, σελ. 11

8. Η ΜΟΕ ελέγχεται από την [...] εταιρία [...], η οποία είναι κάτοχος του [...] % των μετοχών αυτής και δεδομένης της διασποράς των μετοχών της ΜΟΕ, [...] ⁸ [...] της [...] είναι η [...] με έδρα στην Κύπρο⁹ επί της οποίας [...] η [...] (κατέχει ποσοστό [...] % των μετοχών της [...] υπάγεται στον [...] έλεγχο [...], οι οποίοι κατέχουν από [...] %) των μετοχών αυτής¹⁰.

9. Η τρέχουσα σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΜΟΕ εμφανίζεται στον κάτωθι πίνακα 2¹¹:

² Βλ. Συνημμένα στη Γνωστοποίηση υπό 1Α "Share Sale and Purchase Agreement relating to NRG TRADING HOUSE S.A." και 1Β (Μετάφραση της Συμφωνίας στα ελληνικά).

³ Συνημμένη στις υπ' αριθμ. ημ. πρωτ. 4304/9.7.2018 και 4453/16.07.2018 επιστολές.

⁴ Βλ. όρο 4 της Συμφωνίας.

⁵ Βλ. Τμήμα 3 παρ. 3.1. στ. (ε) του Εντύπου Γνωστοποίησης καθώς και όρο 3 και Παράρτημα 2 της Συμφωνίας.

⁶ Βλ. Τμήμα 3 παρ. 4 του Εντύπου Γνωστοποίησης.

⁷ Οδός Ηρώδου Αττικού 12 Α, ΤΚ 15124, Αθήνα.

⁸ Βλ. υπ' αριθ. πρωτ. 4304/9.7.2018 απάντηση της εξαγοράζουσας, σελ. 1.

⁹ Σύμφωνα με το Έντυπο γνωστοποίησης (σελ. 11).

¹⁰ Βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. 4453/16.7.2018 απάντηση της εξαγοράζουσας, σελ. 1.

¹¹ Η θητεία του ανωτέρω Διοικητικού Συμβουλίου είναι μέχρι την 6.6.2019 και παρατείνεται αυτόματα μέχρι την πρώτη Τακτική Γενική Συνέλευση μετά τη λήξη της θητείας του, η οποία όμως δεν μπορεί να υπερβεί τη διετία (βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. 1194625/26.6.2018 ανακοίνωση του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης (Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας καταναλωτή, Γενική Διεύθυνση Αγοράς).

Πίνακας 2 Σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΜΟΕ			
	Ονοματεπώνυμο	Θέση στο Δ.Σ.	Ιδιότητα Μέλους
1	Βαρδής Ι. Βαρδινογιάννης	Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος	Εκτελεστικός
2	Ιωάννης Β. Βαρδινογιάννης	Αντιπρόεδρος	Εκτελεστικός
3	Ιωάννης Κοσμαδάκης	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Εκτελεστικός
4	Πέτρος Τζαννετάκης	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Εκτελεστικός
5	Νικόλαος Θ. Βαρδινογιάννης	Μέλος	Μη Εκτελεστικός
6	Γεώργιος Αλεξανδρίδης	Μέλος	Μη Εκτελεστικός
7	Θεοφάνης Βουσαράς	Μέλος	Εκτελεστικός
8	Μιχαήλ Στειακάκης	Μέλος	Εκτελεστικός
9	Νίκη Στουφή	Μέλος	Μη Εκτελεστική
10	Αναστάσιος Τριανταφυλλίδης	Μέλος	Μη Εκτελεστικός/Ανεξάρτητος
11	Αντώνιος Θεοχάρης	Μέλος	Μη Εκτελεστικός/Ανεξάρτητος
12	Παναγιώτης Κωνσταντάρας	Μέλος	Μη Εκτελεστικός/Ανεξάρτητος

Πηγή: Ιστοσελίδα της ΜΟΕ και Ανακοίνωση του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης (αριθμ. πρωτ. 1194625/26.6.2018) καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. και δημοσίευσης στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ.

10. Η συμμετοχή της ΜΟΕ σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις επηρεαζόμενες αγορές της υπό κρίση πράξης και τις οποίες ελέγχει άμεσα ή έμμεσα, παρουσιάζεται στον κάτωθι Πίνακα 3¹².

Πίνακας 3 Συμμετοχή της ΜΟΕ σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις επηρεαζόμενες αγορές της υπό κρίση πράξης						
α/α	Επωνυμία Εταιρείας*	Ποσοστό Συμμετοχής (Άμεσης/ Έμμεσης)	Έμμεση Συμμετοχή μέσω:	Δραστηριότητα	Έλεγχος, (Α)ποκλειστικός/ (Κ)οινός	Ελέγχων/οντες Μέτοχος/ Μέτοχοι
1	NUR – ΜΟΗ Α.Ε. ΗΛΙΟΘΕΡΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Άμεση συμμετοχή: 50%		Κατασκευή, λειτουργία και εκμετάλλευση ηλιοθερμικών σταθμών στην Ελλάδα.	[...]	50% NUR ENERGIE LTD, 50% MOTOP OIL (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε.
2	ΗΛΕΚΤΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΟΥΣΑΚΙΟΥ Α.Ε.	Άμεση συμμετοχή: 40% και Έμμεση συμμετοχή: 60%	L.P.C. Α.Ε.Ε.Ε. & AVINOIL Α.Β.Ε.Ν.Ε.Π.	Κατασκευή, λειτουργία και εκμετάλλευση μονάδας παραγωγής Ηλεκτρικού ρεύματος στην περιοχή ΣΟΥΣΑΚΙ του νομού Κορινθίας καθώς και η εμπορία Ηλεκτρικής Ενέργειας.	[...]	MOTOP OIL (ΕΛ- ΛΑΣ) Α.Ε.
3	ΚΟΡΙΝΘΟΣ POWER Α.Ε.	Άμεση συμμετοχή: 35%		Λειτουργία και εκμετάλλευση μονάδας παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στην περιοχή των Αγίων Θεοδώρων του νομού Κορινθίας.	[...]	65% PROTERGIA ΘΕΡΜΟΗΛΕ- ΚΤΡΙΚΗ Α.Ε., 35% MOTOP OIL (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε.

*: Εδρεύουσες στην Ελλάδα

Πηγή: Πίνακας 4.1, συν. της υπ' αριθμ. πρωτ. 4304/9.7.2018 απαντητικής επιστολής της εταιρίας ΜΟΕ

11. Η γνωστοποιούσα δήλωσε ότι πλην των ανωτέρω επιχειρήσεων που ανήκουν στον Όμιλο ΜΟΕ, καμία άλλη εταιρία του Ομίλου (βλ. Παράρτημα 2) δεν δραστηριοποιείται στις σχετικές και επηρεαζόμενες αγορές που έχει πα-
ραθέσει στη γνωστοποίησή της¹³. Επιπροσθέτως, η γνωστοποιούσα επιβεβαίωσε ότι τα μέλη ΔΣ της ΜΟΕ δεν είναι

¹² Στο Παράρτημα 2 παρουσιάζεται κατάλογος με όλες τις επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχει η ΜΟΕ.

¹³ Βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. 4304/9.7.2018 απαντητική επιστολή της ΜΟΕ, απάντηση στην ερώτηση 4 του υπ' αριθμ. πρωτ. 4196/4.7.2018 ερωτηματολογίου της ΓΔΑ.

μέλη ΔΣ σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε οποιαδήποτε από τις σχετικές και επηρεαζόμενες αγορές, εκτός από τις εταιρίες που αναφέρονται στον πίνακα 3 ανωτέρω¹⁴. Επιπλέον, η εξαγοράζουσα δήλωσε ότι εκτός από τις εταιρίες του Ομίλου ΜΟΕ που αναφέρονται στον Πίνακα 3 της παρούσας¹⁵, οι ελέγχοντες μέτοχοι (πίνακας 1) καθώς και τα μέλη ΔΣ (πίνακας 2) ανωτέρω, δεν ασκούν έλεγχο (άμεσο ή έμμεσο, κοινό ή αποκλειστικό) σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις σχετικές αγορές της συγκέντρωσης¹⁶.

II.2 «NRG TRADING HOUSE ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» (εξαγοραζόμενη)

12. Η «NRG TRADING HOUSE ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» ιδρύθηκε το 2009, εδρεύει στο Δήμο Αμαρουσίου¹⁷ και δραστηριοποιείται στην αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας¹⁸, καθώς και στην εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διεθνών διασυνδέσεων. Η εν λόγω εταιρία κατέχει δύο ειδικές άδειες: α) άδεια εμπορίας και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και β) άδεια εμπορίας και προμήθειας φυσικού αερίου¹⁹.

13. [...] μέτοχος της εξαγοραζόμενης είναι η NRG Global Energy House Limited με έδρα στην Κύπρο. Η μετοχική σύνθεση της NRG Global Energy House Limited είναι η εξής:

Πίνακας 4 Μετοχική Σύνθεση NRG Global Energy House Limited	
Εταιρία	Ποσοστό
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]

Πηγή: Έντυπο (σελ. 11) και υπ' αριθμ. πρωτ. 4453/16.7.2018 επιστολή της ΜΟΕ

14. [...] της εταιρίας [...], η οποία ασκεί [...] επί της εταιρίας [...] (και μέσω αυτής ασκεί τον [...]) της εξαγοραζόμενης είναι [...], [...] δεν συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα σε άλλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις σχετικές ή τις επηρεαζόμενες αγορές της παρούσας συγκέντρωσης²⁰.

15. Κατά τη γνωστοποιούσα, η NRG έχει [...] συμμετοχή στην αστική μη κερδοσκοπική εταιρία «Ελληνικός σύνδεσμος Εμπόρων και Προμηθευτών Ηλεκτρικής Ενέργειας –Ε.Σ.Ε.Π.Η.Ε.» στην οποία συμμετέχουν οι πάροχοι ηλεκτρικής ενέργειας²¹.

16. Τα μέλη ΔΣ της NRG εμφανίζονται στον πίνακα 5 που ακολουθεί:

Πίνακας 5 Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) της NRG		
1	Αλέξανδρος Χανδρής του Ιωάννη	Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
2	Αναστάσιος Λωσταράκος του Νικολάου	Εκτελεστικό Μέλος
3	Νικόλαος Σαρλής	Μη εκτελεστικό Μέλος

Πηγή: Συν. 6 της υπ' αριθμ. πρωτ. 4304/9.7.2018 επιστολής της ΜΟΕ²²

¹⁴ Βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. 4304/9.7.2018 απαντητική επιστολή της ΜΟΕ, απάντηση στην ερώτηση 5 του υπ' αριθμ. πρωτ. 4196/4.7.2018 ερωτηματολογίου της ΓΔΑ.

¹⁵ Ο πίνακας 3 της παρούσας αποτελεί τμήμα του πίνακα του παραρτήματος 2 της παρούσας στον οποίο εμφανίζονται όλες οι θυγατρικές και συνδεδεμένες εταιρίες του Ομίλου ΜΟΕ.

¹⁶ Βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. 4453/16.7.2018 απαντητική επιστολή της ΜΟΕ, απάντηση στην ερώτηση 6 του υπ' αριθμ. πρωτ. 4360/11.7.2018 ερωτηματολογίου της ΓΔΑ.

¹⁷ Η έδρα της επιχείρησης βρίσκεται επί της Λεωφόρου Κηφισίας 168 και Σοφοκλέους.

¹⁸ Δυνάμει της υπ' αριθμ. απόφασης ΠΑΕ 541/2013 και 275/2013 Άδειας Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας (βλ. σελ. 4 του Εντύπου γνωστοποίησης). Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καταστατικού της εξαγοραζόμενης (συν. 5 της υπ' αριθμ. πρωτ. 4304/9.7.2018 απάντησης της εξαγοράζουσας), σκοπός της εξαγοραζόμενης είναι μεταξύ άλλων: α) Η ανάληψη, μελέτη, σχεδιασμός, ανάπτυξη, οργάνωση, επίβλεψη, χρηματοδότηση, τεχνική διεύθυνση, εκτέλεση, θέση σε λειτουργία, διαχείριση, λειτουργία συντήρηση και εκμετάλλευση πάσης φύσεως, κατηγορίας και ειδικότητας έργων και εγκαταστάσεων ενεργειακών, περιβαλλοντικών, μονάδων ανακύκλωσης και επεξεργασίας απορριμμάτων, λυμάτων και αποβλήτων κ.α., β) όλες οι ενέργειες που σχετίζονται με την εμπορία, συναρμολόγηση και εγκατάσταση κάθε είδους μηχανολογικού και άλλου εξοπλισμού που απαιτείται για την προετοιμασία, εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) κ.λπ., γ) ο σχεδιασμός και η εγκατάσταση και εκμετάλλευση αυτόνομων ή/ και συνδεδεμένων φωτοβολταϊκών συστημάτων και σταθμών σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια κ.λπ., δ) η μελέτη, ο σχεδιασμός και η προμήθεια και εγκατάσταση μονάδων βιοαερίου, ε) η κατασκευή όλων των ειδών εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης σε κάθε είδους κτιριακές κατασκευές, στ) η ανάληψη, μελέτη, επίβλεψη, χρηματοδότηση, εκτέλεση και εκμετάλλευση όλων των ειδών μελετών, ερευνών και έργων στον ενεργειακό τομέα κ.λπ., ζ) η ανακύκλωση και αξιοποίηση αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων και η ανακύκλωση υλικών κ.λπ.

¹⁹ Βλ. συν. 3 του Εντύπου γνωστοποίησης (Ετήσιες Χρηματοοικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με το ν. 4308/2014 της εταιρίας NRG TRADING HOUSE A.E.), σελ. 6.

²⁰ Βλ. σελ. 2 της υπ' αριθμ. πρωτ. 4453/16.7.2018 απαντητικής επιστολής της ΜΟΕ.

²¹ Βλ. σελ. 14 του Εντύπου.

²² Ήτοι την υπ' αριθμ. πρωτ. 1151407/8.6.2018 ανακοίνωση καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. στοιχείων της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία NRG TRADING HOUSE ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.

17. Σύμφωνα με δήλωση της γνωστοποιούσας, τα μέλη ΔΣ της NRG δεν είναι μέλη ΔΣ σε άλλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις γνωστοποιούμενες σχετικές και επηρεαζόμενες αγορές της υπό κρίση πράξης²³.

III ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

III.1 ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

18. Κατά το άρθρο 5 παρ. 2 περίπτωση (β) του ν. 3959/2011, συγκέντρωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται όταν επέρχεται μόνιμη μεταβολή ως προς τα πρόσωπα (φυσικά ή νομικά) που ασκούν έλεγχο επί της αποκτώμενης εταιρίας. Τούτο συντρέχει στην περίπτωση κατά την οποία ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων, με την αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλο τρόπο.

19. Η γενική ρήτρα του εν λόγω άρθρου συγκεκριμενοποιείται περαιτέρω με την παρ. 3²⁴ αυτού, που ορίζει την έννοια του ελέγχου κατά τα ανωτέρω. Σύμφωνα με αυτή, έλεγχο συνιστά η δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης, ενώ όσον αφορά τα μέσα απόκτησης ελέγχου ορίζεται ότι ο έλεγχος δύναται να απορρέει μεταξύ άλλων από δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μίας επιχείρησης, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών συνθηκών.

20. Εν προκειμένω, με την υπό κρίση πράξη, η MOTOP OIA θα αποκτήσει το 90% των κοινών, ονομαστικών, μετά δικαιώματος ψήφου, μετοχών της NRG. Συνεπώς, συντρέχει περίπτωση απόκτησης από τη MOTOP OIA του αποκλειστικού ελέγχου επί της NRG, η οποία πραγματοποιείται μέσω της απόκτησης από την πρώτη του 90% των μετοχών της τελευταίας που παρέχουν δικαίωμα ψήφου και ως εκ τούτου της δυνατότητας καθοριστικής επίδρασης στα όργανα και άρα στη δραστηριότητα της αποκτώμενης²⁵.

21. Συνεπώς, η γνωστοποιηθείσα πράξη συνιστά συ-

²³ Βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. 4304/9.7.2018 απαντητική επιστολή της MOE, απάντηση στην ερώτηση 5 του υπ' αριθμ. πρωτ. 4196/4.7.2018 ερωτηματολογίου της ΓΔΑ.

²⁴ Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 3959/2011 «Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ο έλεγχος απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλα, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών συνθηκών, παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης, και ιδίως από: α) δικαιώματα κυριότητας ή επικαρπίας επί του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, β) δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης».

²⁵ Σχετικά με το ζήτημα της απόκτησης αποκλειστικού ελέγχου και τα μέσα αυτού βλ. παρ. 16-17 και 54-56 της Κωδικοποιημένης Ανακοίνωσης της Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ C 95/1 της 16.4.2008), η οποία αφορά τις αντίστοιχες με του Ν. 3959/2011 διατάξεις του ως άνω Κανονισμού.

γκέντρωση κατά την έννοια των προαναφερόμενων διατάξεων.

III.2 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ε.Α.

III.2.1 Κύκλοι Εργασιών

22. Κατά δήλωση της γνωστοποιούσας²⁶ και σύμφωνα με τα προσκομισθέντα οικονομικά στοιχεία και καταστάσεις, οι κύκλοι εργασιών του ομίλου MOE και της NRG κατά το τελευταίο οικονομικό έτος (2017), σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 3959/2011, έχουν ως εξής:

Πίνακας 6		
Κύκλοι εργασιών έτους 2017 (σε ευρώ)		
	Παγκόσμια αγορά	Ελληνική Αγορά
Όμιλος MOE	[...]	[...] ²⁷
NRG	[...]	[...]
ΣΥΝΟΛΟ	[...]	[...]

Πηγή: Έντυπο γνωστοποίησης, σελ. 10-11 και συνημ. οικονομικές καταστάσεις

III.2.2 Κοινοτική ή εθνική διάσταση

23. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει: «1. Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την ανάληψη υποχρέωσης για την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά το άρθρο 10 ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά». Η προθεσμία των τριάντα ημερών αρχίζει από την επέλευση της πρώτης από τις πράξεις, που αναφέρονται στην ανωτέρω διάταξη. Όσον αφορά στο μέγεθος του κύκλου εργασιών, κατά τον υπολογισμό του πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' αρχήν τα αριθμητικά στοιχεία του τελευταίου οικονομικού έτους.

24. Περαιτέρω, το άρθρο 1 παρ. 2 του Κανονισμού 139/2004²⁸ ορίζει ότι: «Μία συγκέντρωση έχει κοινοτική διάσταση όταν: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 5 δισεκατομμύρια ευρώ και β) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 250 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συ-

²⁶ Βλ. σελ 10-11 του Εντύπου γνωστοποίησης.

²⁷ Ο κύκλος εργασιών του ομίλου MOE στην ελληνική αγορά περιλαμβάνει και τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών (αποθήκευ-τρα) από την "ΟFC ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΟΥ ΚΑΥΣΙΜΟΥ Α.Ε." ύψους 9.740.000 ευρώ, όπως αναφέρεται στην ετήσια έκθεση της εταιρείας του έτους 2017, ποσό το οποίο δεν είχε υπολογισθεί στο έντυπο γνωστοποίησης.

²⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 139/2004 του Συμβουλίου της 20ης Ιανουαρίου 2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ L 24/1 της 29.1.2004).

νολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος». Επίσης, σύμφωνα με την παρ. 3 του ιδίου άρθρου «Μία συγκέντρωση που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια που προβλέπονται στην παράγραφο 2 έχει κοινοτική διάσταση, εφόσον: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ· β) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις σε κάθε ένα από τρία τουλάχιστον κράτη μέλη, υπερβαίνει τα 100 εκατομμύρια ευρώ· γ) σε κάθε ένα από τα τρία τουλάχιστον κράτη μέλη που λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς του στοιχείου β), δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν κάθε μία χωριστά συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 25 εκατομμυρίων ευρώ και δ) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 100 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος».

25. Βάσει των εδώ εκτιθέμενων υπό ΙΙΙ.2.1 (Πίνακας 6) κύκλων εργασιών, πληρούνται τα ποσοτικά όρια που τίθενται με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, δεδομένου ότι ο εθνικός κύκλος εργασιών εκάστης των ΜΟΕ και ΝRG υπερβαίνει τα 15.000.000 Ευρώ και ανέρχεται σε [...] και [...] Ευρώ αντιστοίχως, ενώ ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών των ΜΟΕ και ΝRG υπερβαίνει τα 150.000.000 Ευρώ και ανέρχεται συνολικά σε [...] Ευρώ ([...] Ευρώ για τον Όμιλο ΜΟΕ και [...] Ευρώ για την εταιρία ΝRG).

26. Η γνωστοποιηθείσα πράξη δεν έχει κοινοτική διάσταση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού 139/2004²⁹, καθώς ο κύκλος εργασιών της ΝRG υπολείπεται των 250 εκ. ευρώ, άρα δεν πληροίται η προϋπόθεση του άρθρου 1 παρ. 2 εδ. (β) του Κανονισμού, ενώ ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών (στον οποίο περιλαμβάνεται ο κοινοτικός κύκλος εργασιών) της ΝRG είναι χαμηλότερος των 100 εκ. ευρώ, συνεπώς δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 3 εδ. (δ) του Κανονισμού.

27. Ως εκ τούτου, η υπό κρίση συγκέντρωση έχει εθνική διάσταση και υπόκειται σε γνωστοποίηση ενώπιον της ΕΑ.

ΙΙΙ.3 ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ, ΤΟΥ ΕΜΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΗΚΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η Συμφωνία είχε οριστικοποιηθεί και υπογραφεί από τα συμβαλλόμενα μέρη στις 21.6.2018 και υποβλήθηκε στις 25.6.2018, ήτοι εντός της προβλεπόμενης από το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011 τριακονθήμερης προθεσμίας³⁰. Συνεπώς, η γνωστοποιηθείσα πράξη υποβλήθηκε εμπρόθεσμα, βάσει του άρθρου 6 παρ. 1

²⁹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 139/2004 του Συμβουλίου της 20ης Ιανουαρίου 2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ L 24/1 της 29.1.2004).

³⁰ Σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, η ολοκλήρωση της αγοραπωλησίας των μετοχών υπόκειται στην έγκριση της συναλλαγής από την Επιτροπή Ανταγωνισμού (βλ. όρο 3 και Παράρτημα 2 της από 21.06.2018 Συμφωνίας).

του ν. 3959/2011. Επιπλέον, η γνωστοποίηση είναι παραδεκτή, καθώς, όπως προκύπτει από τα υποβληθέντα στοιχεία, προσκομίσθηκε το προβλεπόμενο στο άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 3959/2011 παράβολο των 1.100 Ευρώ³¹ και το φύλλο της εφημερίδας «Ναυτεμπορική» της 28.6.2018, στο οποίο δημοσιεύθηκε η υπό κρίση πράξη, ενώ σχετική ανάρτηση έγινε και στο διαδικτυακό τόπο της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 6 του ν. 3959/2011 και στην απόφαση ΕΑ 558/2013.

28. Ως προς τον προσήκοντα χαρακτήρα της γνωστοποίησης, κατά την εξέταση της γνωστοποίησης, διαπιστώθηκε η ανάγκη συμπλήρωσης του φακέλου. Έπειτα από αλληλογραφία με την Υπηρεσία, τελικώς, τα πλήρη στοιχεία προσκομίστηκαν με επιστολή της γνωστοποιούσας της 20.07.2018³², ημερομηνία κατά την οποία κατέστη προσήκουσα η Γνωστοποίηση^{33, 34}.

ΙV ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

29. Το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα μας θέτει ο ν. 4001/2011³⁵, όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, ο οποίος ρυθμίζει τις δραστηριότητες της παραγωγής, της προμήθειας, της αγοράς, της μεταφοράς και της διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, εντός της ελληνικής επικράτειας. Ο ν. 4001/2011 ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη επιμέρους διατάξεις της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 «Σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ»³⁶ (νομοθετικό πλαίσιο της Τρίτης Ενεργειακής Δέσμης) με απώτερο στόχο την ενίσχυση της απελευθέρωσης της αγοράς. Βασικός παράγοντας της απελευθέρωσης ήταν ο αποτελεσματικός διαχωρισμός των δραστηριοτήτων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας από τις δρα-

³¹ Ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 220440353958 0821 0020.

³² Στα ερωτήματα της υπ' αριθμ. πρωτ. 4196/4.7.2018 επιστολής της ΓΔΑ η Γνωστοποιούσα απάντησε μερικώς με την υπ' αριθμ. πρωτ. 4304/9.7.2018 επιστολή. Η ΓΔΑ επανήλθε με την υπ' αριθμ. πρωτ. 4360/11.7.2018 επιστολή της ΓΔΑ), ζητώντας περαιτέρω διευκρινίσεις και η Γνωστοποιούσα απάντησε μερικώς με την από 16.07.2018 επιστολή της (βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. 4453/16.7.2018 επιστολή της Γνωστοποιούσας). Η ΓΔΑ επανήλθε στις 18.7.2018 (βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. 4492/18.7.2018 επιστολή της ΓΔΑ) ζητώντας περαιτέρω διευκρινίσεις και η Γνωστοποιούσα απάντησε πλήρως με την από 20.7.2018 επιστολή της (βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. 4537/20.7.2018 επιστολή της Γνωστοποιούσας καθώς και την υπ' αριθμ. πρωτ. 4546/20.7.2018 διευκρινιστική ηλεκτρονική επιστολή της Γνωστοποιούσας).

³³ Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 του ν. 3959/2011.

³⁴ Η προθεσμία έκδοσης απόφασης της ΕΑ επί της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, μετά τη σχετική παράταση δυνάμει του άρθρου 8 παρ. 11 περ. α' ν. 3959/2011 (βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. 4565/23.7.2018 επιστολή της γνωστοποιούσας αναφορικά με την παράταση της προθεσμίας του άρθρου 8 παρ. 3 έως 6 ν. 3959/2011) είναι η 6.9.2018.

³⁵ Νόμος 4001/2011 (ΦΕΚ 179 Α/22.8.2011) «Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις».

³⁶ ΕΕ L 211 της 14.8.2009.

στηριότητες της παραγωγής και της προμήθειας. Όπως εξηγείται αναλυτικά στη συνέχεια, προσφάτως ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε προς το σκοπό της εναρμόνισης της Ελληνικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με το Ευρωπαϊκό Μοντέλο Στόχο (EU Target Model) με το οποίο συγκροτείται κοινή οργάνωση των ευρωπαϊκών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας.

30. Η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί σχηματικά να διαρθρωθεί σε τέσσερις διακεκριμένους πυλώνες: α) την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, από μονάδες παραγωγής, β) τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, από τους παραγωγούς, μέσω του συστήματος μεταφοράς υψηλής τάσης, γ) τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας προς τους τελικούς χρήστες, μέσω του δικτύου διανομής μέσης και χαμηλής τάσης, δ) την προμήθεια (ήτοι την πώληση προς καταναλωτές) και την εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας. Η παραγωγή και η προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας αποτελούν τις λεγόμενες «ανταγωνιστικές» δραστηριότητες, οι οποίες διαμορφώνουν, ως επί το πλείστον, τις τιμές κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας.

31. Η μεταφορά και η διανομή αφορούν στα δίκτυα μέσω των οποίων εκτελείται η διοχέτευση ηλεκτρικής ενέργειας, συνιστούν δηλαδή αναγκαίο παράγοντα μεταξὺ της Παραγωγής, της Προμήθειας και (αναφορικά με το δίκτυο διανομής) του καταναλωτή - τελικού χρήστη. Ειδικότερα, η ηλεκτρική ενέργεια, αφού παραχθεί, διοχετεύεται στο Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας («ΕΣΜΗΕ»)³⁷ και από εκεί στο Ελληνικό Δίκτυο Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας, για να φθάσει στον τελικό καταναλωτή της ηλεκτρικής ενέργειας.

32. Σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας ΕΕ 2009/72/ΕΚ σχετικά με το νομικό και λειτουργικό διαχωρισμό των μονοπωλιακών δραστηριοτήτων μεταφοράς και διανομής των καθετοποιημένων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της ενέργειας, και του ν. 4001/2011 που την ενσωμάτωσε, ο κλάδος της μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας αποσχίσθηκε από τη ΔΕΗ υπέρ της «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.» (εφεξής και «ΑΔΜΗΕ») και ο κλάδος της διανομής ηλεκτρικής ενέργειας υπέρ της «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.» (εφεξής και «ΔΕΔΔΗΕ»).

33. Ο ΑΔΜΗΕ συστάθηκε σύμφωνα με το ν. 4001/2011³⁸ με σκοπό να αναλάβει τα καθήκοντα του Διαχειριστή του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας και συγκεκριμένα τα καθήκοντα λειτουργίας, συντή-

ρησης και ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ, ενσωματώνοντας τα αντίστοιχα καθήκοντα και λειτουργίες που αποτελούσαν αρμοδιότητα του «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.»³⁹ (εφεξής και «ΔΕΣΜΗΕ») ως Διαχειριστή του Συστήματος και της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφοράς της ΔΕΗ ως κυρίου του συστήματος. Στο πλαίσιο αυτό, σκοπός του ΑΔΜΗΕ είναι η λειτουργία, συντήρηση και ανάπτυξη του ΕΣΜΗΕ ώστε να διασφαλίζεται ο εφοδιασμός της χώρας με ηλεκτρική ενέργεια. Ο ΑΔΜΗΕ είναι 100% θυγατρική της ΔΕΗ Α.Ε., ωστόσο είναι πλήρως ανεξάρτητος λειτουργικά και διοικητικά, έχοντας ουσιαστικές εξουσίες λήψης αποφάσεων, βάσει των απαιτήσεων ανεξαρτησίας που ενσωματώνονται στο νόμο 4001/2011 και στην Οδηγία 2009/72/ΕΚ. Ο ΑΔΜΗΕ έχει ως έργο τη λειτουργία, εκμετάλλευση, διασφάλιση της συντήρησης και μέριμνα για την ανάπτυξη του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας σε ολόκληρη τη χώρα, καθώς και των διασυνδέσεων του με τα άλλα δίκτυα για να διασφαλίζεται ο εφοδιασμός της χώρας με ηλεκτρική ενέργεια. Στα μη-διασυνδεδεμένα νησιά, ο αντίστοιχος φορέας είναι η ΔΕΗ Α.Ε.⁴⁰

34. Αντίστοιχα, ο ΔΕΔΔΗΕ συστάθηκε με την απόσχιση του κλάδου Διανομής της ΔΕΗ Α.Ε. σύμφωνα με το ν. 4001/2011⁴¹ και σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2009/72/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με την οργάνωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, με σκοπό να αναλάβει τα καθήκοντα του Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής («ΕΔΔΗΕ»). Είναι κατά 100% θυγατρική εταιρεία της ΔΕΗ Α.Ε., ωστόσο είναι ανεξάρτητη λειτουργικά και διοικητικά. Ο ΔΕΔΔΗΕ συστάθηκε κατόπιν ενσωμάτωσης όλων των δραστηριοτήτων της διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή τόσο της διαχείρισης του

³⁹ Ο ΔΕΣΜΗΕ συστάθηκε με τον ν. 2773/1999 (ΦΕΚ Α' 286/22.12.1999) «Απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας – Ρύθμιση θεμάτων ενεργειακής πολιτικής και λοιπές διατάξεις» και το π.δ. 328/2000 (ΦΕΚ Α' 268/12.12.2000) έχοντας ως ρόλο, αφενός, τη διαχείριση του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, ήτοι τη λειτουργία, εκμετάλλευση, συντήρηση και ανάπτυξη του Συστήματος, και, αφετέρου, τη λειτουργία και εκκαθάριση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Ο ΔΕΣΜΗΕ άνηκε κατά τουλάχιστον 51% στο Ελληνικό δημόσιο και κατά 49% στις εταιρείες παραγωγής (τότε μόνον η ΔΕΗ), ανάλογα με τη συνδεδεμένη στο σύστημα παραγωγική τους δυναμικότητα. Από την 1η Φεβρουαρίου 2012, στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4001/2011 (ΦΕΚ Α' 179/22.8.2011) και των Αποφάσεων 56/2012 και 57/2012 της ΡΑΕ, ο ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ μετονομάστηκε σε «ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΕ» (εφεξής και «ΛΑΓΗΕ») και ασκεί τις αρμοδιότητες του Λειτουργού της Αγοράς όπως αυτές ορίζονται στο Άρθρο 118 του ν. 4001/2011.

⁴⁰ Ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ικανότητας του Συστήματος να ανταποκρίνεται στην εύλογη ζήτηση για μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, τη συμβολή στην ασφάλεια του εφοδιασμού της χώρας μέσω επαρκούς δυναμικού μεταφοράς και αξιοπιστίας του Συστήματος, τη διαχείριση των ροών ενέργειας στο Σύστημα με συνεκτίμηση των ανταλλαγών με άλλα διασυνδεδεμένα δίκτυα, την αποφυγή κάθε διάκρισης μεταξύ των χρηστών του Συστήματος, την παροχή στους χρήστες του Συστήματος των πληροφοριών που χρειάζονται για την αποτελεσματική πρόσβαση σε αυτό

Πηγή πληροφορίας: http://www.rae.gr/site/categories_new/consumers/know_about/electricity/desmie.csp

⁴¹ Βλ. άρθρα 123 επ. του ν. 4001/2011.

³⁷ Σύμφωνα με το ν. 4001/2011 αρ. 3 στ. (ιε), το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) είναι οι γραμμές υψηλής τάσης, οι εγκατεστημένες στην Ελληνική Επικράτεια διασυνδέσεις, χερσαίες ή θαλάσσιες και όλες οι εγκαταστάσεις, εξοπλισμός και εγκαταστάσεις ελέγχου που απαιτούνται για την ομαλή, ασφαλή και αδιάλειπτη διακίνηση ηλεκτρικής ενέργειας από έναν σταθμό παραγωγής σε έναν υποσταθμό, από έναν υποσταθμό σε έναν άλλο ή προς ή από οποιαδήποτε διασύνδεση. Τα έργα διασύνδεσης Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών με το ΕΣΜΗΕ εντάσσονται στο ΕΣΜΗΕ. Στο Σύστημα Μεταφοράς δεν περιλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, οι γραμμές και εγκαταστάσεις υψηλής τάσης που έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο Διανομής, καθώς και τα δίκτυα των μη Διασυνδεδεμένων Νησιών.

³⁸ Βλ. άρθρα 97 επ. του ν. 4001/2011.

δικτύου όσο και της παροχής των υπηρεσιών δικτύου στο σύνολο της χώρας, καθώς και των δραστηριοτήτων του διαχειριστή μη διασυνδεδεμένων νησιών, που ασκούσε η ΔΕΗ, διασφαλίζοντας τη διαφανή και αμερόληπτη πρόσβαση των καταναλωτών και γενικότερα όλων των χρηστών του δικτύου⁴².

35. Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας επιτυγχάνεται με την εκμετάλλευση διαφόρων πρωτογενών πηγών ενέργειας και παρουσιάζει μεγάλες διαφοροποιήσεις ανάλογα με τους διαθέσιμους ενεργειακούς πόρους και τις διαφορετικές τεχνολογίες παραγωγής. Οι πηγές παραγωγής ενέργειας διακρίνονται στις συμβατικές που βασίζονται σε ορυκτά στερεά, υγρά ή αέρια καύσιμα, όπως το πετρέλαιο, ο άνθρακας (λιθάνθρακας και λιγνίτης), το φυσικό αέριο, στην πυρηνική ενέργεια και στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας («ΑΠΕ») που χρησιμοποιούν ανεξάντλητες πηγές (άνεμος, ήλιος, νερό κ.λπ.) και δεν καταναλώνουν τα περιορισμένα ενεργειακά ορυκτά αποθέματα. Η διαφοροποίηση στο «μείγμα» καυσίμων και την τεχνολογία παραγωγής της ηλεκτρικής ενέργειας συνεπάγεται και διαφορετική δομή κόστους για τις μονάδες (σταθμούς) παραγωγής⁴³, οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά το σχηματισμό της τιμής στις βραχυχρόνιες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας.

36. Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα προέρχεται κυρίως από θερμοηλεκτρικούς σταθμούς, με πρωτογενή πηγή το λιγνίτη και το φυσικό αέριο και από ΑΠΕ. Η ΔΕΗ διαθέτει μονάδες φυσικού αερίου, λιγνιτικές, υδροηλεκτρικές και πετρελαϊκές μονάδες, καθώς και μονάδες ΑΠΕ. Οι ανεξάρτητοι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από μονάδες φυσικού αερίου και από ΑΠΕ⁴⁴.

37. Η χονδρική προμήθεια ενέργειας λειτουργεί μέχρι σήμερα με βάση τον Ημερήσιο Ενεργειακό Προγραμματισμό (εφεξής και «ΗΕΠ»), ο οποίος συνιστά το ισχύον μοντέλο για την οργάνωση της χονδρεμπορικής

αγοράς⁴⁵. Το μοντέλο αυτό περιλαμβάνει υποχρεωτικές προσφορές των παραγωγών για το σύνολο της ισχύος τους και αντίστοιχα υποβολή προσφορών των προμηθευτών για το σύνολο της ζήτησής τους, αποκλείοντας οποιαδήποτε διμερή συμβόλαια φυσικής παράδοσης ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ παραγωγών και προμηθευτών. Είναι, δηλαδή, ένα είδος υποχρεωτικής κοινοπραξίας (mandatory pool), στην οποία όμως επιτρέπονται οι συμβάσεις οικονομικών διαφορών⁴⁶. Οι ημερήσιες χονδρεμπορικές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας καθορίζονται με δημοπρασίες (auctions), για κάθε μία ώρα της ημέρας ξεχωριστά (day ahead market). Κάθε παίκτης που συμμετέχει στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, προσφέρει ζεύγη τιμών και ποσοτήτων στο σύστημα (έγχυση ενέργειας), στο οποίο καθορίζεται (εκαθαρίζεται) η προσφορά και ζήτηση ενέργειας για κάθε ώρα της ημέρας. Η τιμή που διαμορφώνεται στην αγορά και η ποσότητα εκκαθάρισης προσδιορίζονται σαν αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας (matching process).

38. Το κόστος της ακριβότερης προσφοράς που, σύμφωνα με τον προγραμματισμό, εντάσσεται στο σύστημα ορίζεται ως η Οριακή Τιμή του Συστήματος (OTS – System Marginal Price)⁴⁷. Γενικά, η ΟΤΣ συμπίπτει με την

⁴⁵ Βλ. απόφαση ΕΑ 621/2015. Το μοντέλο αυτό χαρακτηρίζεται από αρκετά τεχνικά στοιχεία. Ο προσδιορισμός της τιμής είναι αποτέλεσμα μιας σύνθετης αλγοριθμικής εφαρμογής (βελτιστοποίηση αντικειμενικής συνάρτησης) που επιδιώκει την ελαχιστοποίηση του κόστους κατανομής των μονάδων παραγωγής, βάσει τεχνικών στοιχείων που διέπουν τη λειτουργία τους και το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας εν γένει. Ο αλγόριθμος απαιτεί την εισαγωγή των προβλεπόμενων για την επόμενη ημέρα τιμών μεμειωμένων μεγεθών σε ωριαία βάση (όπως η ζήτηση, οι διαθεσιμότητες των συμβατικών μονάδων, η παραγωγή ΑΠΕ, οι διασυνοριακές ροές, κ.ά.), καθώς και πολλών παραμέτρων, οι οποίες είτε τίθενται ρυθμιστικά είτε αποτελούν αντικείμενο ελέγχου από την ΡΑΕ ή τον υπεύθυνο λειτουργίας της αγοράς.

⁴⁶ Ο σκοπός των συμβολαίων διαφοράς (Contracts for Differences - CFDs) είναι να παρέχουν σταθερότητα και προβλεψιμότητα στις μελλοντικές ροές εσόδων/πληρωμών. Στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ένα CFD είναι μια μακροπρόθεσμη σύμβαση μεταξύ ενός παραγωγού και ενός καταναλωτή που επιτρέπει στον παραγωγό τη σταθεροποίηση των εσόδων του και στον καταναλωτή τη σταθεροποίηση των πληρωμών του σε ένα προσυμφωνημένο επίπεδο (Strike Price) για τη διάρκεια της σύμβασης. Στα CFDs, οι πληρωμές γίνονται τόσο από τον καταναλωτή στον παραγωγό όσο και το αντίστροφο, ήτοι από τον παραγωγό στον καταναλωτή. Για παράδειγμα σε ένα CFD, όταν η τιμή της αγοράς (Οριακή Τιμή Συστήματος στον ΗΕΠ) για την ηλεκτρική ενέργεια είναι κάτω από την προσυμφωνημένη τιμή άσκησης (Strike Price) που καθορίζεται στη σύμβαση CFD, ο καταναλωτής πληρώνει στον παραγωγό την διαφορά. Ωστόσο, όταν η τιμή αναφοράς είναι πάνω από την τιμή άσκησης, ο παραγωγός πληρώνει στον καταναλωτή την διαφορά. Βλ. απόφαση ΕΑ 621/2015.

⁴⁷ Κατά την απόφαση ΕΑ 458/2009: «...Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, σε τέλεια ανταγωνιστικές (βραχυχρόνιες) αγορές (αγορές επόμενης ημέρας, spot αγορές) και σε συνδυασμό με την απουσία περιορισμών στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, οι τιμές καθορίζονται από το βραχυχρόνιο οριακό κόστος (SRMC) του σταθμού παραγωγής, ο οποίος παράγει την τελευταία μονάδα ηλεκτρικής ενέργειας που απαιτείται για να καλυφθεί η ζήτηση τη συγκεκριμένη ώρα της ημέρας. Στο βραχυχρόνιο οριακό κόστος συνήθως περιλαμβάνεται το κόστος του καυσίμου και ορισμένα άλλα, λιγότερο σημαντικά, μεταβλητά κόστη παραγωγής. Η τελευ-

⁴² Τα καθήκοντα του Διαχειριστή του Δικτύου Διανομής είναι η διατήρηση ασφαλούς, αξιόπιστου και αποδοτικού δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή που καλύπτει, λαμβάνοντας τη δέουσα μέριμνα για το περιβάλλον, η αποφυγή κάθε διάκρισης μεταξύ των χρηστών του Δικτύου, η παροχή στους χρήστες του Δικτύου των πληροφοριών που χρειάζονται για αποτελεσματική πρόσβαση στο Δίκτυο, η παραχώρηση προτεραιότητας στις εγκαταστάσεις παραγωγής που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή απόβλητα, ή που παράγουν συνδυασμένα ενέργεια και θερμότητα, η προμήθεια της ενέργειας που χρησιμοποιούν για να καλύπτουν τις απώλειες ενέργειας και να διατηρούν εφεδρικό δυναμικό στο δίκτυό τους με διαφανείς, αμερόληπτες και βασιζόμενες στην αγορά διαδικασίες, η λήψη μέτρων για ενεργειακή απόδοση/διαχείριση της ζήτησης ή/και η πρόβλεψη κατανεμημένης παραγωγής που θα μπορούσαν να υποκαταστήσουν την ανάγκη αναβάθμισης ή αντικατάστασης του δυναμικού ηλεκτρικής ενέργειας.

Πηγή πληροφορίας: http://www.rae.gr/site/categories_new/consumers/know_about/electricity/desmie.csp

⁴³ Για παράδειγμα, οι τεχνολογίες παραγωγής που χρησιμοποιούν χαμηλού κόστους καύσιμο (λιγνίτης) κατά κανόνα απαιτούν μεγάλες σχετικά κεφαλαιακές επενδύσεις. Σε αντίθεση, τεχνολογίες παραγωγής που απαιτούν τη χρήση περισσότερο δαπανηρών καυσίμων (αεριοστρόβιλοι, φυσικό αέριο κ.λπ.) έχουν κατά κανόνα χαμηλά σταθερά κόστη.

⁴⁴ Βλ. απόφαση ΕΑ 621/2015.

προσφορά της τελευταίας (της πιο ακριβής) μονάδας που πρέπει να λειτουργήσει για να καλυφθεί η ζήτηση. Η ΟΤΣ διαμορφώνεται από τις τιμές της εγγεόμενης στο σύστημα ενέργειας, η οποία προέρχεται από τις θερμικές μονάδες (λιγνίτης, φυσικό αέριο) της ΔΕΗ και των ανεξάρτητων ηλεκτροπαραγωγών. Αντιθέτως, η ενέργεια που προέρχεται από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ - φωτοβολταϊκά, αιολικά, μικρά υδροηλεκτρικά) και Συμπαράγωγή Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ - η οποία εξομοιώνεται ρυθμιστικά με την παραγωγή από ΑΠΕ) εγγέεται κατά προτεραιότητα στο σύστημα και πληρώνεται με εγγυημένα ρυθμιστικά καθοριζόμενα (μη ανταγωνιστικά⁴⁸) τιμολόγια⁴⁹. Σημειώνεται ότι η τιμή που εισπράττουν οι παραγωγοί (και πληρώνουν οι προμηθευτές) περιλαμβάνει την ΟΤΣ και ένα συμπληρωματικό ποσό που αντανάκλα το κόστος παροχής εφεδρείας ισχύος από τους παραγωγούς.

39. Η λειτουργία του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού περιγράφεται αναλυτικά στο Παράρτημα 1 της παρούσας.

40. Υπεύθυνος για τη λειτουργία της αγοράς ήταν μέχρι τον Ιούνιο του 2018, η εταιρία με την επωνυμία «ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΕ» (εφεξής και «ΛΑΓΗΕ»)⁵⁰. Ο ΛΑΓΗΕ ιδρύθηκε με βάση το ν. 4001/2011 με αρμοδιότητα τις δραστηριότητες που ασκούσαν από τον ΔΕΣΜΗΕ. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 117 παρ. 1 και 2 του ν. 4001/2011, ορίστηκε ότι με την ολοκλήρωση της μεταφοράς των δραστηριοτήτων της ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ στην ΑΔΜΗΕ ΑΕ, η ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ μετονομάζεται σε «ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΕ», με σκοπό να ασκεί τις δραστηριότητες που ασκούσαν από τη ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ, πλην εκείνων που

ταία (οριακή) μονάδα που χρειάζεται για να καλυφθεί η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας είναι επίσης εκείνη που έχει το υψηλότερο βραχυχρόνιο οριακό κόστος σε σχέση με τις υπόλοιπες μονάδες που λειτουργούν σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η λογική της συγκεκριμένης διαδικασίας διασφαλίζει ότι τίθενται σε λειτουργία μόνο εκείνες οι μονάδες, οι οποίες έχουν το χαμηλότερο βραχυχρόνιο οριακό κόστος μεταξύ όλων των μονάδων παραγωγής που μπορούν να λειτουργήσουν. Ως εκ τούτου, αναμένεται ότι οι λιγνιτικοί σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας θα βρίσκονται σε συνεχή λειτουργία και θα αποτελούν τις μονάδες βάσης φορτίου (base loads units). Οι σταθμοί αυτοί μπορεί να καθορίζουν τις τιμές σε περιόδους χαμηλής ζήτησης (off-peak period), όπως για παράδειγμα τις νυκτερινές ώρες. Για τις υπόλοιπες περιόδους, οι οριακές και συνεπώς οι μονάδες που καθορίζουν την τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας θα είναι εκείνες που χρησιμοποιούν ως καύσιμο φυσικό αέριο ή πετρέλαιο. Με βάση τα ανωτέρω, είναι σημαντικό να υπογραμμισθεί ότι το SRMC της τελευταίας (οριακής) μονάδας παραγωγής (price setting unit) καθορίζει όχι μόνο τα έσοδα του συγκεκριμένου σταθμού παραγωγής, αλλά και των υπόλοιπων μονάδων παραγωγής (λιγνιτικοί σταθμοί παραγωγής, κ.λπ.), οι οποίες έχουν σημαντικά χαμηλότερο οριακό κόστος. Με άλλα λόγια, στην τιμή που καθορίζεται από την προσφορά της τελευταίας (οριακής) μονάδας που απαιτείται για να καλυφθεί η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας αμβιβάζονται όλοι οι υπόλοιποι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας. ...». Βλ. και απόφαση ΕΑ 621/2015.

⁴⁸ Ήτοι δεν ανταγωνίζονται τις θερμοηλεκτρικές μονάδες κατά την υποβολή προσφορών έγχυσης για τη διαμόρφωση του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού. Βλ. απόφαση ΕΑ 621/2015.

⁴⁹ Βλ. απόφαση ΕΑ 621/2015.

⁵⁰ Βλ. απόφαση ΕΑ 621/2015.

κατά το άρθρο 99 του ν. 4001/2011 μεταφέρθηκαν στον ΑΔΜΗΕ σύμφωνα με τα προαναφερθέντα.

41. Σύμφωνα με το άρθρο 94 παρ. 2 του ν. 4001/2011, ο ΑΔΜΗΕ συνεργάζεται με το ΛΑΓΗΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας και του Κώδικα Διαχείρισης του συστήματος⁵¹. Η λειτουργία της αγοράς και η εκκαθάριση των συναλλαγών πραγματοποιείται από τον ΛΑΓΗΕ, ο οποίος, επίσης, είναι επιφορτισμένος με την υποχρέωση διενέργειας τόσο των εισπράξεων όσο και των πληρωμών μέσω χρεώσεων και πιστώσεων των λογαριασμών των συμμετεχόντων. Η διασφάλιση της αναγκαίας ενέργειας έχει ανατεθεί στον ΑΔΜΗΕ και αποτελεί βασική του ευθύνη, ως Διαχειριστή του Συστήματος Μεταφοράς. Ενόψει των αρμοδιοτήτων του για την παρακολούθηση της προσφοράς και της ζήτησης, ο νομοθέτης ανέθεσε στον ΑΔΜΗΕ και τα καθήκοντα της παρακολούθησης των αποκλίσεων, καθώς και την εκκαθάριση και διευθέτηση των χρηματικών διαφορών⁵².

42. Πρόσφατα εισήχθησαν σημαντικές τροποποιήσεις στο νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες όμως δεν έχουν πλήρως τεθεί σε λειτουργία στην πράξη⁵³. Συγκεκριμένα, ο ν. 4001/2011, σε εφαρμογή της νομοθεσίας για την ολοκλήρωση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τροποποιήθηκε⁵⁴ προς το σκοπό της εναρμόνισης της Ελληνικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με το Ευρωπαϊκό Μοντέλο Στόχο (EU Target Model) με το οποίο συγκροτείται κοινή οργάνωση των ευρωπαϊκών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, σε κάθε χρονικό επίπεδο, από τη λειτουργία προθεσμιακών και προ-ημερήσιων αγορών μέχρι και τη λειτουργία ενδο-ημερήσιων αγορών και αγορών υπηρεσιών εξισορρόπησης.

43. Με το ν. 4425/2016⁵⁵, προβλέφθηκε κυρίως η κατάργηση του Συστήματος Συναλλαγών Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού (ΗΕΠ) και του μοντέλου της Υποχρεωτικής Κοινοπραξίας (Mandatory Pool)

⁵¹ Ο Κώδικας Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας εκδόθηκε κατά το άρθρο 120 παράγραφος (2) του ν. 4001/2011, και εγκρίθηκε από τη ΡΑΕ με την υπ' αριθμ. 56/31.1.2012 απόφασή της και ο Κώδικας Διαχείρισης του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας εκδόθηκε με βάση το άρθρο 96 του ν. 4001/2011 και εγκρίθηκε από τη ΡΑΕ, με την υπ' αριθμ. 57/31.1.2012 απόφασή της.

⁵² Βλ. άρθρο 94 παρ. 2 περ. ιζ' του ν. 4001/2011 και άρθρο 143 του Κώδικα Διαχείρισης Συναλλαγών. Σημ.: Το άρθρο 94 του ν. 4001/2011 καταργείται από την έναρξη λειτουργίας της Αγοράς Εξισορρόπησης και την έκδοση του Κανονισμού Αγοράς Εξισορρόπησης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4425/2016 (άρθρο 98 παρ. 3 ν. 4512/2018, ΦΕΚ Α 5/17.1.2018).

⁵³ Βλ. παρουσιάσεις στο πλαίσιο της Ημερίδας της ΡΑΕ για την εφαρμογή του Μοντέλου Στόχου (target model) που πραγματοποιήθηκε στις 20 Ιουλίου 2018 διαθέσιμες στο http://www.rae.gr/site/categories_new/about_rae/factsheets/2018/maj/2207.csp

⁵⁴ Βλ. ιδίως νόμους 4425/2016 (ΦΕΚ Α 185/30.9.2016), 4512/2018 (ΦΕΚ Α 5/17.1.2018) και 4546/2018 (ΦΕΚ Α 102/12.6.2018).

⁵⁵ Βλ. ν. 4425/2016 «Επείγουσες ρυθμίσεις των Υπουργείων Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 185/30.9.2016).

για την επίλυση και την εκκαθάριση του ΗΕΠ και η λειτουργία διακριτών αγορών Ηλεκτρικής Ενέργειας, ήτοι των: α) Χονδρικής Αγοράς Προθεσμιακών Προϊόντων Ηλεκτρικής Ενέργειας (forward contracts), β) Αγοράς Επόμενης Ημέρας (day ahead market), γ) Ενδοημερήσιας Αγοράς (intra-day market) και δ) Αγοράς Εξισορρόπησης (balancing market), που λειτουργούν ως αγορές ενεργειακών προϊόντων χονδρικής, κατά την έννοια του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1227/2011. Εν συνεχεία, με το ν. 4512/2018⁵⁶ τροποποιήθηκε ο ν. 4425/2016. Οι ρυθμίσεις που εισήγαγε ο ν. 4512/2018 κατόπιν και των πλέον πρόσφατων τροποποιήσεων του ν. 4546/2018⁵⁷ αφορούν, ιδίως, στην οργάνωση και διαχείριση μίας ή/και περισσότερων Αγορών Ενέργειας (Αγορές Ηλεκτρικής Ενέργειας, Αγορές Φυσικού Αερίου, Περιβαλλοντικές Αγορές) ή/και Ενεργειακών Χρηματοπιστωτικών Αγορών, από Χρηματιστήριο Ενέργειας, το οποίο θα λειτουργεί υπό τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, κατόπιν των απαιτούμενων εγκρίσεων των αρμοδίων ρυθμιστικών Αρχών⁵⁸, στα βασικά χαρακτηριστικά αναφορικά με τη λειτουργία των ανωτέρω αγορών καθώς και στην εκκαθάριση των συναλλαγών και τις εποπτικές αρμοδιότητες των αρμόδιων εποπτικών Αρχών.

44. Η ημερομηνία έναρξης ισχύος των ως άνω προβλέψεων του ν. 4512/2018 είναι η ημερομηνία ολοκλήρωσης της απόσχισης του κλάδου της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της ΛΑΓΗΕ Α.Ε. και της εισφοράς του στην εταιρία με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.» («ΕΧΕ Α.Ε.»), η οποία αναλαμβάνει εφεξής τη διενέργεια του ΗΕΠ⁵⁹.

45. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα άρθρα 117 επ. του ν. 4001/2011⁶⁰ προβλέπεται η απόσχιση και εισφορά κλάδου από τον ΛΑΓΗΕ στην ΕΧΕ Α.Ε., στις αρμοδιότητες της οποίας περιλαμβάνεται η διενέργεια του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού και ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ο προγραμματισμός των εγχύσεων ηλεκτρικής ενέργειας στο ΕΣΜΗΕ, καθώς και των απορροφήσεων ηλεκτρικής ενέργειας από αυτό, κατά τα προβλεπόμε-

⁵⁶ Βλ. ν. 4512/2018 «Ρυθμίσεις για την εφαρμογή των Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 5/17.1.2018).

⁵⁷ Ν. 4546/2018 «Ενσωμάτωση Οδηγίας 2014/89/ΕΕ: Πλαίσιο για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 102/12.6.2018).

⁵⁸ Δηλ. της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ).

⁵⁹ Βλ. αρ. 99 παρ. 1 του ν. 4512/2018, το οποίο προβλέπει ότι «Οι διατάξεις του παρόντος νόμου ισχύουν από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 73 έως 93 και 95 που ισχύουν από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της απόσχισης, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 117Β του ν. 4001/2011, όπως αυτό εισάγεται με τον παρόντα νόμο, καθώς και του άρθρου 94 που ισχύει από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της Αγοράς Επόμενης Ημέρας και της Ενδοημερήσιας Αγοράς καθώς και της έναρξης της Αγοράς Εξισορρόπησης, όσον αφορά την κατάργηση του άρθρου 94 του ν. 4001/2011». Τα άρθρα 73-93 και 95 του 4512/2018 αφορούν τη λειτουργία του Χρηματιστηρίου Ενέργειας και την τροποποίηση και κατάργηση σχετικών με την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας άρθρων του ν. 4425/2016.

⁶⁰ Τα άρθρα 117Α, 117Β, 117Γ, 117Δ και 117Ε προστέθηκαν με το άρθρο 96 ν. 4512/2018.

να στον Κώδικα Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας, ο υπολογισμός της Οριακής Τιμής Συστήματος, η διαχείριση πιστωτικού και συναλλακτικού κινδύνου και η εκκαθάριση των συναλλαγών στο πλαίσιο του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού, η τήρηση ειδικού Μητρώου Συμμετεχόντων στον Ημερήσιο Ενεργειακό Προγραμματισμό και η εγγραφή των Συμμετεχόντων, η οργάνωση και διεξαγωγή δημοπρασιών πώλησης προθεσμιακών προϊόντων ηλεκτρικής ενέργειας με φυσική παράδοση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 4389/2016, η είσπραξη από τους Συμμετέχοντες τελών ή άλλων χρεώσεων για τη διαχείριση και λειτουργία της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας και την τήρηση των αναγκών λογαριασμών, σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του Κώδικα Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας, η διενέργεια διευθέτησης των χρηματικών συναλλαγών στο πλαίσιο του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού, σε συνεργασία με τους Διαχειριστές του ΕΣΜΗΕ, του ΕΔ-ΔΗΕ και τον ΔΑΑ⁶¹.

46. Από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της Αγοράς Επόμενης Ημέρας και της Ενδοημερήσιας Αγοράς, καταργούνται⁶²: α) οι διατάξεις του άρθρου 120 του ν. 4001/2011 και παύει ο Ημερήσιος Ενεργειακός Προγραμματισμός, β) ο Κώδικας Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας πλην των διατάξεων που αφορούν τη διαχείριση τυχόν Ελλειμμάτων του ΗΕΠ μέχρι την ημερομηνία αυτή και γ) κάθε άλλη κανονιστική απόφαση με την οποία ρυθμιζόταν η λειτουργία της ΛΑΓΗΕ Α.Ε. ως Λειτουργού Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, όπως αυτή μεταβιβάστηκε στην εταιρεία «Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας Α.Ε.».

47. Το Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας συστάθηκε ως Ανώνυμη Εταιρεία τον Ιούνιο του 2018. Ειδικότερα, στις 18.6.2018 με την καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ. των σχετικών πράξεων⁶³, ολοκληρώθηκε η απόσχιση του κλάδου της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο ΛΑΓΗΕ Α.Ε. και η σύσταση της ΕΧΕ, οπότε η τελευταία αναλαμβάνει τη λειτουργία του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού (ΗΕΠ)⁶⁴. Η πλήρης λειτουργία του νέου μοντέλου και των διακριτών αγορών Ηλεκτρικής Ενέργειας αναμένεται να ξεκινήσει το 2019⁶⁵.

48. Ως προς τις δραστηριότητες που δεν μεταφέρονται με την απόσχιση κλάδου κατά τα άρθρα 117Α, 117Β, 117Γ και 117Δ του ν. 4001/2011, αρμόδιος είναι ο ΛΑΓΗΕ ο οποίος μετονομάζεται σε «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗ ΑΠΕ &

⁶¹ Βλ. άρθρο 117 Β ν. 4001/2011.

⁶² Βλ. άρθρο 98 παρ. 7 ν. 4512/2018.

⁶³ Βλ. σχετικά την αρ. πρωτ. 8203/18.06.2018 ανακοίνωση καταχώρησης στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο, με την οποία παρέχεται άδεια σύστασης της Α.Ε. με την επωνυμία «Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας Α.Ε.» και διακριτικό τίτλο «Ε.Χ.Ε.Α.Ε.» και εγκρίνεται το καταστατικό της, <https://www.businessregistry.gr/publicity/show/146698601000>

⁶⁴ Βλ. και το από 19.06.2018 κοινό δελτίο τύπου των ΛΑΓΗΕ και ΕΧΕ διαθέσιμο στο http://www.lagie.gr/fileadmin/groups/EDRETH/DELTIΟ_TYPOY_SYSTASIS_ECHE_KAI_KANONISMOI.pdf

⁶⁵ Βλ. παρουσιάσεις στο πλαίσιο της Ημερίδας της ΡΑΕ για την εφαρμογή του Μοντέλου Στόχου (target model) που πραγματοποιήθηκε στις 20 Ιουλίου 2018 διαθέσιμες στο http://www.rae.gr/site/categories_new/about_rae/factsheets/2018/maj/2207.csp

ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Α.Ε.» («ΔΑΠΕΕΠ ΑΕ») και θα λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 118 ν. 4001/2011. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, ο ΔΑΠΕΕΠ, μεταξύ άλλων, θα συνεργάζεται με τους Διαχειριστές του ΕΣΜΗΕ, του ΕΔΔΗΕ και το ΔΑΑ, σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του Κώδικα του Διαχειριστή ΑΠΕ και Εγγυήσεων Προέλευσης, θα συνάπτει Συμβάσεις λειτουργικής Ενίσχυσης κατά τα προβλεπόμενα στο ν. 4414/2016, συμβάσεις πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 12 του ν. 3468/2006, θα υποβάλλει προσφορές έγχυσης για την ποσότητα ενέργειας η οποία προβλέπεται ότι θα εγχυθεί στο Σύστημα και στο δίκτυο από Φωτοβολταϊκά Στεγών, από μονάδες ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ βάσει συμβάσεων πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 118 ν. 4001/2011, όπως τροποποιήθηκε από το ν. 4512/2018 και ισχύει. Η ΡΑΕ με την υπ' αριθμ. 509/2018 απόφασή της ενέκρινε τον προβλεπόμενο στο άρθρο 117 Ε ν. 4001/2011 Κώδικα του Διαχειριστή ΑΠΕ και Εγγυήσεων Προέλευσης⁶⁶.

49. Την εφαρμογή και εξειδίκευση του πλαισίου για την αγορά της ηλεκτρικής ενέργειας έχει αναλάβει, ως ανεξάρτητος ρυθμιστής, η ΡΑΕ, η οποία αποτελεί την εθνική ρυθμιστική αρχή σε θέματα ηλεκτρικής ενέργειας, λειτουργεί ως ανεξάρτητη Αρχή⁶⁷ και είναι αρμόδια για τον έλεγχο, τη ρύθμιση και την εποπτεία της αγοράς ενέργειας⁶⁸. Στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης του σκοπού της, η ΡΑΕ είναι αρμόδια να εκδίδει τόσο κανονιστικές όσο και ατομικές διοικητικές πράξεις⁶⁹. Εν όψει των ανωτέρω και στο πλαίσιο των ρυθμιστικών της αρμοδιοτήτων, η ΡΑΕ εξέδωσε Κατευθύνσεις για την κατάρτιση των Κανονισμών των Αγορών Ηλεκτρικής Ενέργειας⁷⁰ και ενέκρινε τον Κώδικα Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας⁷¹.

50. Η ΡΑΕ έχει επίσης εκδώσει τον Κανονισμό Αδειών για την Προμήθεια και Εμπορία Ηλεκτρικής Ενέργειας και είναι αρμόδια για τη χορήγηση των σχετικών αδειών⁷². Η Άδεια Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας χορηγείται για την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε τελικούς πελάτες και η Άδεια Εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας χορηγείται για τη διενέργεια συναλλαγών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διεθνών διασυνδέσεων των ηλεκτρικών συστημάτων της Ελλάδας με ηλεκτρικά συστήματα όμο-

ρων χωρών⁷³. Οι σχετικές άδειες καταχωρούνται σε ειδικό Μητρώο Αδειών που τηρείται στη ΡΑΕ⁷⁴.

Ν ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ/ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ - ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ - ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ⁷⁵

Ν.1 Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΟΥΣΑΣ

51. Κατά την άποψη της γνωστοποιούσας, οι σχετικές αγορές της εν λόγω υπόθεσης είναι τρείς: α) η αγορά παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην οποία δραστηριοποιείται η εξαγοράζουσα μέσω της θυγατρικής της KORINTHOS POWER στο διασυνδεδεμένο σύστημα, β) η αγορά εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας (trading) στην οποία δραστηριοποιείται η εξαγοραζόμενη και γ) η αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες - τελικούς καταναλωτές Μέσης Τάσης (Μ.Τ.) και Χαμηλής Τάσης (Χ.Τ.), δεδομένου ότι η εξαγοραζόμενη εταιρία δραστηριοποιείται στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας⁷⁶ δυνάμει των αποφάσεων ΡΑΕ 541/2013 και 275/2013 Άδειας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, στο διασυνδεδεμένο σύστημα και στο μη διασυνδεδεμένο σύστημα.

52. Ειδικότερα, η γνωστοποιούσα θεωρεί ότι⁷⁷ η αγορά της εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας για μεταπώληση (trading) αποτελεί διακριτή αγορά, στην οποία δραστηριοποιείται η εξαγοραζόμενη, πουλώντας, μέσω διασυνδέσεων, ενέργεια στο εξωτερικό, την οποία προμηθεύεται ως έμπορος μέσω της υποχρεωτικής κοινοπραξίας και αγοράζοντας από το εξωτερικό ενέργεια, την οποία μεταπωλεί στο εσωτερικό, επίσης μέσω της υποχρεωτικής κοινοπραξίας.

⁷³ Βλ. και αρ. 3 παρ. 3 του Κανονισμού Αδειών προμήθειας και Εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας, ό.π.: «Ο κάτοχος της Άδειας Προμήθειας μπορεί να ασκεί και τη δραστηριότητα της Εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας, χωρίς να απαιτείται για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής η κατοχή Άδειας Εμπορίας».

⁷⁴ Αρ. 9 παρ. 6 του Κανονισμού Αδειών προμήθειας και Εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας, ό.π.

⁷⁵ Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία προσφέρουν ή ζητούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σ' αυτές. Ως «επηρεαζόμενη αγορά» νοείται: α) Κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες δύο ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εφόσον εκτιμάται ότι η συγκέντρωση θα οδηγήσει σε συνολικό μερίδιο στην αγορά αυτή ύψους τουλάχιστον 15% (η περίπτωση αφορά οριζόντιες σχέσεις), καθώς και β) Κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιαδήποτε συμμετέχουσα επιχείρηση και βρίσκεται σε προηγούμενο ή επόμενο στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας του προϊόντος σε σχέση με την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται άλλη συμμετέχουσα επιχείρηση, και οποιοδήποτε από τα ατομικά ή συνδυασμένα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων αυτών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, ανέρχεται σε 25% τουλάχιστον, ανεξάρτητα αν μεταξύ των μερών υφίσταται σχέση προμηθευτή/πελάτη (η περίπτωση αφορά τις κάθετες σχέσεις).

⁷⁶ Βλ. σελ. 18-19 του Εντύπου.

⁷⁷ Βλ. Έντυπο Γνωστοποίησης, σελ. 20.

⁶⁶ Βλ. ΡΑΕ αριθμ. απόφ. 509/2018 (ΦΕΚ Β 2307/18.6.2018) «Έγκριση του Κώδικα του Διαχειριστή ΑΠΕ και Εγγυήσεων Προέλευσης σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 117Ε του ν. 4001/2011 (ΦΕΚ Α' 179/22.8.2011)».

⁶⁷ Η ΡΑΕ συστήθηκε ως Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή με το άρθρο 4 του ν. 2773/1999.

⁶⁸ Βλ. άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 4001/2011.

⁶⁹ Πρβλ. άρθρο 32 ν. 4001/2011.

⁷⁰ Βλ. ΡΑΕ αριθμ. απόφ. 369/2018 «Κατευθύνσεις για την κατάρτιση των Κανονισμών των Αγορών Ηλεκτρικής Ενέργειας που προβλέπονται στον ν. 4425/2016, ως ισχύει» (ΦΕΚ Β 1880/24.5.2018).

⁷¹ Βλ. ΡΑΕ Αριθμ. απόφ. 508/2018 (ΦΕΚ Β 2310/18.6.2018) «Έγκριση του Κώδικα Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 117 Ε του ν. 4001/2011 (ΦΕΚ Α 179/22.8.2011)».

⁷² Αρ. 135 ν. 4001/2011 και ΥΑ Αριθμ. Δ5-ΗΛ/Β/Φ.1.20/543/οικ. 20506 «Έκδοση του Πρώτου Μέρους του Κανονισμού Αδειών «Άδεια Προμήθειας και Εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας» κατ' εφαρμογή του άρθρου 135 του ν. 4001/2011» (ΦΕΚ Β' 2940/5.11.2012).

53. Ως προς την οριοθέτηση των σχετικών γεωγραφικών αγορών, η γνωστοποιούσα αναφέρεται στην απόφαση ΕΑ 621/2015, όπου κρίθηκε ότι η σχετική γεωγραφική αγορά της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να διαχωριστεί περαιτέρω σε δυο επιμέρους αγορές που αφορούν στο διασυνδεδεμένο (interconnected system) και στο μη διασυνδεδεμένο σύστημα (non-interconnected system). Το διασυνδεδεμένο σύστημα περιλαμβάνει την ηπειρωτική Ελλάδα και ένα μέρος των νησιών, σε αντίθεση με το μη διασυνδεδεμένο που περιλαμβάνει σχεδόν το σύνολο των νησιών της χώρας (Ρόδος, Κρήτη, Λέσβος, Σάμος κλπ). Οι περιοχές που ανήκουν στο μη διασυνδεδεμένο σύστημα δεν συμμετέχουν στον Ημερήσιο Ενεργειακό Προγραμματισμό και στο σύστημα NOME και βασίζονται σε αυτόνομους πετρελαϊκούς σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας⁷⁸. Σύμφωνα με την εξαγοράζουσα, τα δυο συστήματα εξυπηρετούν διαφορετικές γεωγραφικές αγορές εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν υπάρχουν ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των δυο συστημάτων και σε συνδυασμό με το ότι οι συνθήκες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στο μη διασυνδεδεμένο σύστημα της χώρας διαφέρουν σημαντικά σε σχέση με την ηπειρωτική Ελλάδα και τα διασυνδεδεμένα νησιά (διαφορετικές διαδικασίες αδειοδότησης για την κατασκευή σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, απουσία ανταγωνισμού στην αγορά της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας κ.λπ.)⁷⁹.

54. Ως σχετική γεωγραφική αγορά της αγοράς προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας η γνωστοποιούσα θεωρεί την Ελληνική επικράτεια, δεδομένης της υπάρχουσας ενωσιακής και εθνικής νομολογίας, ενώ υποστηρίζει ότι, για τις ανάγκες εξέτασης της υπό κρίση πράξης παρέλκει τυχόν γεωγραφικός διαχωρισμός σε διασυνδεδεμένο και μη διασυνδεδεμένο σύστημα⁸⁰, λόγω των αμελητέων μεριδίων αγοράς της εξαγοραζόμενης⁸¹. Ως προς την αγορά εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας η γνωστοποιούσα δεν ορίζει σχετική γεωγραφική αγορά.

55. Επιπροσθέτως, όπως αναφέρει η Γνωστοποιούσα⁸², η δραστηριοποίηση του ομίλου της εξαγοράζουσας στην εμπορία μαζούτ LSFO και ντίζελ (πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται από τη ΔΕΗ στους θερμικούς σταθμούς στο σύστημα ΜΔΝ (μη διασυνδεδεμένων νησιών) για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας)⁸³ «[...] δεν συνιστά επηρεαζόμενη αγορά, τόσο λόγω της αγοραστικής δύναμης της ΔΕΗ όσο και λόγω της διαδικασίας ανάθεσης προμήθειας των εν λόγω πρώτων υλών μέσω διεθνών διαγωνισμών»⁸⁴. [...]»⁸⁵ [...].

56. Τέλος, επηρεαζόμενες αγορές κατά την άποψη της γνωστοποιούσας δεν υφίστανται στην εν λόγω υπόθεση

⁷⁸ Βλ. σελ. 26 του Εντύπου.

⁷⁹ Ο.π.

⁸⁰ Ο.π. Ως προς την έννοια του διαχωρισμού σε διασυνδεδεμένο και μη διασυνδεδεμένο σύστημα, βλ. παρακάτω Ενότητα IV.3 (ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ), παρ. 71.

⁸¹ Βλ. παρ. 79 της παρούσας (Πίνακας 9).

⁸² Βλ. σελ. 26 του Εντύπου γνωστοποίησης.

⁸³ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ, 5445 MYTILINEOS/MOTOR OIL/ KORINTHOS POWER.

⁸⁴ Βλ. σελ. 26 του Εντύπου γνωστοποίησης.

⁸⁵ Ο.π.

διότι το μερίδιο αγοράς της KORINTHOS POWER στην αγορά παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας δεν ξεπερνά το [0-5]% και σε καμία περίπτωση το συνδυασμένο μερίδιο (κάθετη σχέση) μεταξύ της KORINTHOS POWER και της εξαγοραζόμενης δεν ξεπερνά το κριτήριο του 25%⁸⁶.

V.2 ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

IV.2.1 Γενικά

57. Κατά πάγια διοικητική πρακτική, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή⁸⁷ διακρίνει –εν γένει– τις ακόλουθες σχετικές προϊόντικές αγορές, εντός της ευρύτερης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας:

- Παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής (“generation and wholesale supply of electricity”).

- Μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (“transmission of electricity”).

- Διανομής ηλεκτρικής ενέργειας (“distribution of electricity”).

- Προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής (“retail supply of electricity”).

58. Σε ορισμένες αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οριοθετείται, επίσης, ως διακριτή η «εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας» (“electricity trading market”)⁸⁸,

⁸⁶ Βλ. Έντυπο γνωστοποίησης, σελ. 22-23.

⁸⁷ Βλ. σχετικά Leigh Hancher, Andrien de Hauteclouque, Christopher Jones, Lars Kjolbye, Valerie Landes, Francesco Salerno, Lena Sandberg, Fourth edition, 2016, “EU Energy Law, Volume II, EU Competition Law and Energy Markets”, Εκδόσεις Claeys & Casteels, σελ. 11, υποσ. 14 καθώς και τις αποφάσεις ΕΕπ COMP/M.803 - REWA / BILLA (27.8.1996, παρ. 9), COMP/M. 1346 - EDF / LONDON ELECTRICITY (27.1.1999, παρ. 12), COMP/M. 1606 - EDF / SOUTH WESTERN ELECTRICITY (19.7.1999, παρ. 10), COMP/M.1557 - EDF / LOUIS DREYFUS (28.9.1999, παρ. 22), COMP/M.1659 - PREUSSEN ELEKTRA / EZH (30.9.1999, παρ. 7), COMP/JV.36 - TXU EUROPE / EDF LONDON INVESTMENTS (3.2.2000, παρ. 25), COMP/M.1673 - VEGA/VIA (13.6.2000, παρ. 11), COMP/M.1949 - WESTERN POWER DISTRIBUTION (WPD) / HYDER (14.7.2000, παρ. 10-12), COMP/M.2209 - EDF GROUP / COTTAM POWER STATION (29.11.2000, παρ. 10), COMP/M.2679 - EDF / TXU EUROPE / 24 SEVEN (20/12/2001, παρ. 8), COMP/M.2801 - RWE / INNOGY (17/05/2002, παρ. 8), COMP/M.2890 - EDF / SEEBOARD (25.7.2002, παρ. 17), COMP/M.3007 - E.ON / TXU EUROPE GROUP (18/12/2002, παρ. 10), COMP/M.3075.ECS/ Intercommunale IVEKA (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3076.ECS/ Intercommunale IGAO (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3077.ECS/ Intercommunale INTERGEM (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3078.ECS/Intercommunale GASELWEST (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3079.ECS/ Intercommunale IMEWO (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3080.ECS/ Intercommunale IVERLEK (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3173 - E.ON / FORTUM BURGHAUSEN / SMALAND / EDENDERRY (13/06/2003, παρ. 9), COMP/M.3210 - EDF / EDFT (26.8.2003, παρ. 8), COMP/M.3318 - ECS/Sibelga (19.12.2003, παρ. 12), COMP/M.3448 - EDP / HIDROELECTRICA DEL CANTABRICO (9.9.2004, παρ. 9), COMP/M.3696 E.ON/MOL (21.12.2005, παρ. 209), COMP/M.3868 - DONG/Elsam/Energi E2 (14.3.2006, παρ. 228), COMP/M.5911 - TENNET/ ELIA/ GASUNIE/ APX-ENDEX (15.09.2010, παρ. 21), COMP/M.5978 - GDF SUEZ/ INTERNATIONAL POWER (26.1.2011, παρ. 12), COMP/M.6540 - DONG ENERGY BORKUM RIFFGRUND I HOLDCO/ BOSTON HOLDING/ BORKUM RIFFGRUND I OFFSHORE WINDPARK (10.5.2012, παρ. 16), COMP/M.5979 - KGHM/ TAURON WYTWARZANIE/ JV (23.7.2012, παρ. 7), COMP/M.6984 - EPH/ STREDOŠLOVENSKA ENERGETIKA (19.11.2013, παρ. 15-17).

⁸⁸ Βλ. σχετικά Hancher κ.ά., “EU Energy Law, Volume II, EU Competition Law and Energy Markets”, ό.π., σελ. 27, υποσ. 92, η

η οποία αφορά την αγορά και μεταπώληση ηλεκτρικής ενέργειας που δεν προορίζεται όμως απαραίτητα για τους τελικούς καταναλωτές⁸⁹, ενώ σε κάποιες άλλες αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρεται και η διακριτή αγορά των «επικουρικών υπηρεσιών» (“ancillary services”)⁹⁰.

59. Στην Ελλάδα, βάσει της σχετικής εθνικής νομοθεσίας⁹¹, διακρίνονται οι εξής ενεργειακές δραστηριότητες - αγορές:

α) η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς παραγωγής,

β) η εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας που αφορά τη διενέργεια συναλλαγών στην αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας αποκλειστικά μέσω διεθνών διασυνδέσεων των ηλεκτρικών συστημάτων της χώρας με ηλεκτρικά συστήματα όμορων χωρών (ήτοι εισαγωγές-εξαγωγές)⁹²,

γ) η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω της εταιρίας «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.» («ΑΔΜΗΕ»),

δ) η διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω της εταιρίας «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.» («ΔΕΔΔΗΕ») και

ε) η προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, που αφορά στην πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε τελικούς πελάτες⁹³.

οποία παραπέμπει στις αποφάσεις ΕΕπ COMP/M.1673 – VEBA/VIAG (13.6.2000, παρ. 18) και COMP/M.2947 – Verbund / EnergieAllianz (11.6.2003, παρ. 46 και 47). Στις αποφάσεις αυτές αναφέρεται ότι με τον όρο «εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας» νοείται η αγορά και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας με ίδιο κίνδυνο και προς ίδιον όφελος και επίσης ότι η Επιτροπή, σε προηγούμενες αποφάσεις της, έχει χαρακτηρίσει την εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας ως μια αναπτυσσόμενη αγορά η οποία δημιουργήθηκε αμέσως μετά από την απελευθέρωση των αγορών, που είχε ως αποτέλεσμα την παραχώρηση στους αγοραστές της δυνατότητας ελεύθερης επιλογής.

⁸⁹ Βλ. σχετικά Hancher κ.ά., “EU Energy Law”, ό.π., σελ. 11, υποσ. 15 καθώς και αποφάσεις ΕΕπ. COMP/M.1557 – EDF / LOUIS DREYFUS (28.9.1999, παρ. 22), COMP/JV.36 – TXU EUROPE / EDFLONDON INVESTMENTS (13.2.2000, παρ. 25), COMP/M.3075. ECS/ Intercommunale IVEKA (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3076. ECS/ Intercommunale IGAO (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3077. ECS/ Intercommunale INTERGEM (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3078.ECS/ Intercommunale GASELWEST (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3079.ECS/ Intercommunale IMEWO (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3080.ECS/ Intercommunale IVERLEK (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3210 – EDF / EDFT (26.8.2003, παρ. 8), COMP/M.3318 – ECS/Sibelga (19.12.2003, παρ. 12), COMP/M.3306 – E.ON / MIDLANDS (16.12.2003, παρ. 8), COMP/M.5911 – TENNET/ ELIA/ GASUNIE/ APX-ENDEX (15.9.2010, παρ. 21), COMP/M.5979 – KGHM/ TAURON WYTWARZANIE/ JV (23.7.2012, παρ. 11).

⁹⁰ Βλ. αποφάσεις ΕΕπ. COMP/M.3440, ENI / EDP / GDP (9.12.2004, παρ. 51), COMP/M. 4180 – Gaz de France/Suez (14.11.2006, παρ. 683), COMP/M.5224 – EDF / BRITISH ENERGY (22.12.2008, παρ. 19), COMP/M.5512 – ELECTRABEL/ E.ON (16.10.2009, παρ. 14), COMP/M.5911 – TENNET/ ELIA/ GASUNIE/ APX-ENDEX (15.9.2010, παρ. 21).

⁹¹ Του ν. 4001/2011 και της απόφασης «Έκδοση του Πρώτου Μέρους του Κανονισμού Αδειών «Άδεια Προμήθειας και Εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας» κατ’ εφαρμογή του άρθρου 135 του ν. 4001/2011 (ΦΕΚ 2940/5.11.2012)».

⁹² Βλ. Κανονισμό αδειών «Άδεια Προμήθειας και Εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας» κατ’ εφαρμογή του άρθρου 135 του ν. 4001/2011 (ΦΕΚ Α' 179), άρθρο 2 «Ορισμοί».

⁹³ Οι τελικοί πελάτες διακρίνονται σε Επιλέγοντες και Μη επιλέγοντες. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 2773/1999 (ορισμοί),

60. Σύμφωνα με προηγούμενες αποφάσεις της ΕΑ⁹⁴, ο κλάδος της ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβάνει τις επιμέρους σχετικές προϊόντικές αγορές: (α) την παραγωγή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών⁹⁵, (β) τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, (γ) τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας και (δ) την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής.

61. Περαιτέρω διαχωρισμός μπορεί να λάβει χώρα στην αγορά λιανικής, σε επίπεδο τελικών καταναλωτών, με αποτέλεσμα να διακρίνονται δύο επιμέρους σχετικές υποαγορές⁹⁶ με βάση την ιδιότητα, το μέγεθος και τις

«Επιλέγων πελάτης είναι το πρόσωπο που έχει δικαίωμα επιλογής προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας, την οποία χρησιμοποιεί για δική του αποκλειστική χρήση». Στο ίδιο άρθρο ορίζεται επίσης: «Μη Επιλέγων Πελάτης είναι το πρόσωπο που δεν έχει δικαίωμα επιλογής προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας και χρησιμοποιεί την ηλεκτρική ενέργεια για δική του αποκλειστική χρήση». Επίσης, στον ν. 4001/2011 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και ειδικότερα στο άρθρο 2 (ορισμοί), παρ. ιδ αναφέρονται τα εξής: «Πελάτης ή Καταναλωτής: Ο Πελάτης Φυσικού Αερίου, περιλαμβανομένων των ΕΠΑ ή/και ο Πελάτης ηλεκτρικής ενέργειας, «ή/και ο Πελάτης θερμικής ενέργειας» εξαιρουμένων των Διαχειριστών Συστημάτων και Δικτύων Διανομής Φυσικού Αερίου και Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς ή Δικτύων Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας. Για τους σκοπούς αυτού του νόμου οι πελάτες διακρίνονται σε πελάτες χονδρικής και σε τελικούς πελάτες, σε επιλέγοντες και μη επιλέγοντες και σε οικιακούς και μη οικιακούς».

⁹⁴ Βλ. αποφάσεις ΕΑ 339/V/2007, 389/V/2008, 446/V/2009, 577/VII/2013, 621/2015.

⁹⁵ Βλ. απόφαση ΕΑ 577/VII/2013, σκ. 47 όπου αναφέρεται ότι: «Για τους σκοπούς της υπό κρίση συγκέντρωσης, εκτιμάται ότι η παραγωγή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής συνιστά διακριτή σχετική αγορά προϊόντος» και σκ. 79: «Η προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής περιλαμβάνει και τις εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας μέσω των διασυνδέσεων με τις γειτονικές χώρες (Αλβανία, Βουλγαρία, Ιταλία, ΠΓΔΜ και Τουρκία)». Σύμφωνα με το DG-Competition report on energy sector inquiry – 10.01.2007, παρ. 397 επ. σελ. 131, ως χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας νοείται η παραγωγή και προμήθεια μέσω εισαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας, με σκοπό τη μεταπώληση αυτής στις επιχειρήσεις λιανικής εμπορίας ή, σε μικρότερο βαθμό, απευθείας στους μεγάλους βιομηχανικούς καταναλωτές.

⁹⁶ Βλ. και αποφάσεις ΕΑ 577/VII/2013 (σκ. 48), 587/2014 (ενότ. Δ) και 621/2015 (σκ. 74) και απόφαση ΕΑ 389/V/2008, σύμφωνα με την οποία οι πελάτες υψηλής τάσης ανήκουν σε ξεχωριστή σχετική αγορά σε σχέση με τους πελάτες χαμηλής ή μέσης τάσης: «[...] Κατά συνέπεια, η διαφοροποίηση των Πελατών αυτών από τους Πελάτες Μέσης και Χαμηλής Τάσης εντοπίζεται στη σύνδεσή τους με το Σύστημα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και είναι τεχνικά επιβεβλημένη. Υπάρχουν όμως και άλλοι λόγοι που συνηγορούν στη διάκριση μεταξύ των πελατών υψηλής τάσης (μεγάλοι βιομηχανικοί καταναλωτές) και των πελατών μέσης ή χαμηλής τάσης (μικροί βιομηχανικοί, βιοτεχνικοί και ευκαριακοί καταναλωτές). Ειδικότερα, από την πλευρά της ζήτησης, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από τους πελάτες υψηλής τάσης παραμένει σταθερή κατά τη διάρκεια της εβδομάδας και μειώνεται το Σαββατοκύριακο. Σε αντίθεση, οι μικροί βιομηχανικοί καταναλωτές που κατά κανόνα συνδέονται με τη μέση ή χαμηλή τάση, χαρακτηρίζονται από χαμηλότερα επίπεδα κατανάλωσης και σημαντική διακύμανση της ζήτησης κατά τη διάρκεια της ημέρας. Η σημαντική αυτή διαφοροποίηση στη ζήτηση μεταξύ των εν λόγω καταναλωτών αυξάνει –σε θεωρητικό τουλάχιστον επίπεδο– τη διαπραγματευτική δύναμη των πελατών υψηλής τάσης, οι οποίοι έτσι εξασφαλίζουν καλύτερες τιμές σε σχέση με τους πελάτες χαμηλής ή μέσης τάσης.

ειδικότερες ανάγκες εκάστης ομάδας καταναλωτών, ως εξής:

(δ1) Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε Πελάτες Υψηλής Τάσης (μεγάλοι βιομηχανικοί πελάτες), και

(δ2) Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε Πελάτες Μέσης και Χαμηλής Τάσης (μικροί βιομηχανικοί, βιοτεχνικοί και ευκαιριακοί / οικιακοί καταναλωτές⁹⁷).

Ωστόσο το ζήτημα του ακριβούς περαιτέρω διαχωρισμού της αγοράς μπορεί να μείνει ανοικτό, καθώς η γνωστοποιηθείσα πράξη δεν εγείρει αμφιβολίες υπό οποιαδήποτε θεώρηση της αγοράς.

62. Όπως αναλύεται στη συνέχεια, εκ των ανωτέρω σχετικών αγορών, τόσο η γνωστοποιούμενη όσο και η εξαγοραζόμενη δραστηριοποιούνται στην αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής, ενώ η εξαγοραζόμενη δραστηριοποιείται και στην (επόμενου οικονομικού σταδίου) αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής.

63. Περαιτέρω, η γνωστοποιούμενη δραστηριοποιείται στην αγορά προμήθειας φυσικού αερίου μέσω της θυγατρικής της εταιρίας «Μ και Μ Α.Ε. ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ», [...] με τη «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»⁹⁸, με μερίδιο αγοράς, το οποίο, σύμφωνα με την εκτίμηση της γνωστοποιήσας, ανέρχεται σε [0-5]%⁹⁹. Επιπλέον, η εταιρία «ΔΙΩΡΥΓΑ GAS Α.Ε. ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ», επί της οποίας η γνωστοποιούμενη ασκεί [...] έλεγχο, καθώς κατέχει (έμμεσα) το [...] % του μετοχικού της κεφαλαίου, έχει ως αντικείμενο δραστηριότητας την προμήθεια, αγορά, μεταφορά, διανομή, καθώς και την αποθήκευση και υδροποίηση φυσικού αερίου¹⁰⁰, εντούτοις, όπως αναφέρει η γνωστοποιούμενη¹⁰¹, δεν δραστηριοποιείται στην ανωτέρω αγορά (προμήθειας φυσικού αερίου), καθώς δεν έχει ακόμη αδειοδοτηθεί σχετικά Δεδομένων των ανωτέρω, καθώς και του γεγονότος ότι η άδεια προμήθειας φυσικού αερίου της εξαγοραζόμενης δεν

Επίσης, σε ώριμες αγορές, οι οποίες χαρακτηρίζονται από υψηλή ρευστότητα (liquidity) και έντονες συνθήκες ανταγωνισμού, οι μεγάλοι βιομηχανικοί και εμπορικοί καταναλωτές εμφανίζουν μεγαλύτερη ελαστικότητα ζήτησης σε σχέση με τους λοιπούς καταναλωτές, δηλαδή μπορούν σχετικά εύκολα να αλλάζουν προμηθευτή. Σύμφωνα με τα παραπάνω θεωρείται ότι πελάτες υψηλής τάσης ανήκουν σε ξεχωριστή σχετική αγορά σε σχέση με τους πελάτες χαμηλής ή μέσης τάσης».

Πρβλ. απόφαση Ευρ. Επιτροπής στην υπόθεση Μ. 8855-OTARY/ ENECO/ELECTRABEL/JV (της 5.7.2018), και απόφαση Μ.5549-EDF/ SEGEBEL (της 12/11/2009), σκ. 131, όπου γίνεται αναφορά στη σχετική αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής σε α) μεγάλους βιομηχανικούς και εμπορικούς πελάτες και β) μικρούς βιομηχανικούς και εμπορικούς πελάτες, καθώς και απόφαση Μ. 7927-EPH/ENAL/SE (της 25.7.2016), σκ. 14. Πρβλ. επίσης αποφάσεις Μ. 1673 (παρ. 17) και Μ.3173 (παρ. 8) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

⁹⁷ Κατά τα ανωτέρω, σύμφωνα με την απόφαση ΕΑ 389/V/2008 (σκ. 5, σελ. 11), γίνεται διάκριση α) σε πελάτες υψηλής τάσης (μεγάλες ηλεκτροβόρες βιομηχανίες που τροφοδοτούνται από το δίκτυο υψηλής τάσης (150 MW), β) πελάτες μέσης τάσης (πελάτες που τροφοδοτούνται από το δίκτυο μέσης τάσης στα 6,6 KV, 15 KV, 20 KV και 22 KV), γ) πελάτες χαμηλής τάσης (πελάτες που τροφοδοτούνται από το δίκτυο χαμηλής τάσης στα 380/220V).

⁹⁸ Βλ. Παράρτημα 2.

⁹⁹ Βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. 4887/10.8.2018 επιστολή της γνωστοποιήσας.

¹⁰⁰ Βλ. Παράρτημα 2.

¹⁰¹ Στην υπ' αριθμ. πρωτ. 4887/10.8.2018 επιστολή της.

έχει ακόμη ενεργοποιηθεί¹⁰² και κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη εταιρία δεν ασκεί δραστηριότητα στην εν λόγω αγορά, παρέλκει η περαιτέρω εξέτασή της για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης¹⁰³.

IV.2.2 Η αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής

64. Σύμφωνα με την ενωσιακή νομολογία, η αγορά παραγωγής και χονδρικής προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας αποτελεί διακριτή αγορά¹⁰⁴. Η εν λόγω αγορά

¹⁰² Βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. 4887/10.8.2018 επιστολή της γνωστοποιήσας.

¹⁰³ Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο μητρώο αδειών προμήθειας φυσικού αερίου (ενημέρωση 20.8.2018) που τηρεί η ΡΑΕ, στην εν λόγω αγορά (αγορά προμήθειας φυσικού αερίου) έχουν αδειοδοτηθεί τόσο η γνωστοποιούμενη ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙ-ΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε. όσο και οι επιχειρήσεις του Ομίλου της ΜΟΕ, CORAL Α.Ε. και CORAL GAZ AEBEY (http://www.rae.gr/site/file/system/docs/natural_gas/02112012.jsessionid=0a6e0222917c169c1ac7149b87abe614707bcfac005cab98da9747ea8fb93603.e380chqPa34Na40Qb0SaNuMbx0n6jAmljGr5XDqQLvpAe). Επιπροσθέτως, με σχετική ανακοίνωση που αναρτήθηκε στις 14.5.2018 στην ιστοσελίδα της ΡΑΕ, η εταιρία «ΗΛΕΚΤΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΟΥΣΑΚΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ» κοινοποίησε ότι υπέβαλε αίτηση (αριθμός πρωτοκόλλου Ι-235412/17-4-2018) για χορήγηση άδειας προμήθειας φυσικού αερίου στη ΡΑΕ σύμφωνα με τον Κανονισμό αδειών φυσικού αερίου (ΦΕΚ Β' 464/19.4.2010) και σύμφωνα με το ν. 3428/2005 και την τροποποίηση αυτού ν. 4001/2011.

¹⁰⁴ Βλ. αποφάσεις ΕΕΠ COMP/M.2209 - EDF GROUP / COTTAM POWER STATION (29.11.2000, παρ. 10), COMP/M.2679 - EDF / TXU EUROPE / 24 SEVEN (20.12.2001, παρ. 9), COMP/M.2801 - RWE / INNOGY (17.5.2002, παρ. 12), COMP/M.2890 - EDF / SEEBOARD (25.7.2002, παρ. 14), COMP/M.3007 - E.ON / TXU EUROPE GROUP (18.12.2002, παρ. 11), COMP/M.3075. ECS/ Intercommunale IVEKA (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3076.ECS/ Intercommunale IGAO (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3077.ECS/ Intercommunale INTERGEM (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3078. ECS/ Intercommunale GASELWEST (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3079.ECS/ Intercommunale IMEWO (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3080.ECS/ Intercommunale IVERLEK (13.2.2003, παρ. 11), COMP/M.3210 - EDF / EDFT (26.8.2003, παρ. 8), COMP/M.3268 - SYDKRAFT / GRANINGE (30.10.2003, παρ. 14 και 19), COMP/M.3318 - ECS/Sibelga (19.12.2003, παρ. 12), COMP/M.3440 ENI / EDP / GDP (9.12.2004, παρ. 31), COMP/M.3696 E.ON/MOL (21.12.2005, παρ. 224), COMP/M.4180 - Gaz de France/Suez (14.11.2006, παρ. 674), COMP/M.5519 - E.ON/ ELECTRABEL ACQUIRED ASSETS (13.10.2009, παρ. 15 και 16), COMP/M.5978 - GDF SUEZ/ INTERNATIONAL POWER (26.1.2011, παρ. 18), COMP/M.5979 - KGHM/ TAURON WYTWARZANIE/ JV (23.7.2012, παρ. 15), COMP/M.7131 - COMPAL ELECTRONICS / TOSHIBA TELEVISION CENTRAL EUROPE (22.1.2014, παρ. 29), COMP/M.7137 - EDF / DALKIA EN FRANCE (25.6.2014, παρ. 28), COMP/M.7352 - GDF SUEZ/SOPER/NATIXIS/LCS1/LCS2/LCS5/LCS9/LCSGO (3.11.2014, παρ. 2), COMP/M. 7534-EPH/E. ON ITALIA COAL AND GAS BUSINESS (30.4.2015, παρ. 2), COMP/M. 7816-EGP/ F21/JV (7.12.2015, παρ. 14), COMP/M. 7850-EDF/CGN/NNB GROUP OF COMPANIES (10.3.2016, παρ. 70), COMP/M. 7869-MACQUARIE/ DOLOMITI ENERGIA/HYDRO DOLOMITI ENEL (13.2.2016, παρ. 2), COMP/M. 7936-PETROL GEOPLIN (10.3.2017, παρ. 28), COMP/M. 8270-EDF/CDC/RTE (24.3.2017, παρ. 13), COMP/M. 8400-ENGIE GROUP/SOPER/BPCE GROUP/LCS4 ET LCS DU CENTRE (27.3.2017, παρ. 2), COMP/M. 8660-FORTUM/UNIPER (15.6.2018, παρ. 15), COMP/M. 8687-PRISKO/OKD NASTUPNICKA (6.12.2017, παρ. 29), COMP/M. 8727-CGE/EDPR/TRUSTWIND/DGE/REPSOL/WINDPLUS (5.12.2017, παρ. 2), COMP/M. 8855-OTARY / ENECO/ELECTRABEL/ JV (5.7.2018, παρ. 17), COMP/M. 8970-SUMITOMO/PARKWIND/ NORTHWESTER2 (30.7.2018, παρ. 2).

περιλαμβάνει την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, καθώς και τις εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διεθνών διασυνδέσεων και της πώλησης στη χονδρεμπορική αγορά στους εμπόρους, τους διανομείς και τους βιομηχανικούς τελικούς χρήστες¹⁰⁵. Επιπροσθέτως, στην ενωσιακή νομολογία, υπάρχει πρόσφατα αναφορά στην «αγορά εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας» («trading of electricity»), η οποία συνίσταται στην ενδεχόμενη ύπαρξη αγοράς εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας διακριτής από αυτή της αγοράς χονδρικής προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, στη διάκριση μεταξύ της «φυσικής» και «οικονομικής» εμπορίας και στην ενδεχόμενη αναγνώριση μιας ευρύτερης αγοράς εμπορίας ενέργειας^{106, 107}. Βάσει της ελληνικής νομοθε-

¹⁰⁵ Βλ. σχετικά Hancher κ.ά., EU Energy Law, Vol. II, ό.π., σελ. 13, παρ. 2.22 καθώς και αποφάσεις ΕΕπ. COMP/M.5911 -TENNET/ ELIA/ GASUNIE/ APX-ENDEX (15.9.2010, παρ. 21) και COMP/M.7131 - COMPAL ELECTRONICS / TOSHIBA TELEVISION CENTRAL EUROPE (22.1.2014, παρ. 29).

¹⁰⁶ Βλ. σχετικά Hancher κ.ά., EU Energy Law, Vol. II, ό.π., σελ. 27, παρ. 2.62. Σε σχετικά πρόσφατη απόφασή της [απόφαση ΕΕπ COMP M. 5467 RWE/Essent Ιούnius 2009, παρ. 52], η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάνθηκε ότι δεν κανένας λόγος να θεωρηθεί η φυσική εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας διακριτή αγορά από τις υπόλοιπες πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής, όπου τα δυο μέρη συμφωνούν στην τιμή και τους λοιπούς όρους σχετικά με τη φυσική προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας. Στην ίδια απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρεται ότι η οικονομική εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας («financial trading of electricity») αποτελεί διακριτή αγορά από την παραγωγή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής και από τη φυσική εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας («physical trading of electricity»), καθώς η οικονομική εμπορία δεν ενέχει καμία δέσμευση προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας. Σε μετέπειτα απόφασή της, που αφορούσε στην αγορά του Βελγίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάνθηκε, στηριζόμενη σε έρευνά της επί της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας [βλ. υπόθεση M.5549 EDF/Segebel (Νοέμβριος 2009, παρ. 17)], ότι οι συνθήκες της αγοράς του Βελγίου ήταν επαρκώς ομοιογενείς, ώστε η εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας δεν έπρεπε πλέον να διαχωρίζεται από τις υπόλοιπες δραστηριότητες χονδρικής πώλησης, όπως η παραγωγή και εισαγωγές. Σε μεταγενέστερες αποφάσεις της [βλ. απόφαση ΕΕπ COMP/M. 5979 (23/7/2012, σελ. 3, υπ. 4)], η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβεβαίωσε την ύπαρξη της «οικονομικής εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας» [βλ. απόφαση ΕΕπ COMP/M.8660 - FORTUM / UNIPER (15.6.2018, παρ. 19-20), ως διακριτής αγοράς με παραπομπή σε προηγούμενη νομολογία της [COMP/M.2947, Verbund/EnergieAllianz; COMP/M.3268, Sydkraft/Graning; COMP/M.3440, ENI/EDP/GDP; COMP/M.3696, E.ON/MOL; COMP/M.3868, DONG/ElSam/Energi E2; COMP/M.4110, E.ON/Endesa; COMP/M.4180, Gaz de France/Suez; COMP/M.4517, Iberdrola/Scottish Power; COMP/M.4685, ENEL/Acciona/Endesa; COMP/M.4841, ENEL/EMS; COMP/M.5496, Vattenfall/Nuon Energy; COMP/M.5467, RWE/Essent; COMP/M.5512, Electabel/E.ON; COMP/M.5549, EDF/Segebel; COMP/M.5711, RWE/ENSYS].

¹⁰⁷ Βλ. σχετικά Hancher κ.ά., "EU Energy Law Vol. II", ό.π., σελ. 27, παρ. 2.63 όπου αναφέρεται ότι παραδοσιακά η αγορά της εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας έχει θεωρηθεί ως διακριτή αγορά για τους εξής λόγους: i) απαιτεί ειδική τεχνογνωσία, ii) χαρακτηρίζεται από βραχυχρόνια συμβόλαια, iii) δεν αφορά πάντα φυσική μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, iv) δεν καταλήγει πάντα σε τελικούς καταναλωτές, v) οι ίδιες επιχειρήσεις δεν είναι πάντα παρούσες στην εμπορία και την προμήθεια. Σύμφωνα με την ίδια πηγή, η εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας ορίζεται γενικά ως «η αγορά και η πώληση ηλεκτρικής ενέργειας με ίδιο ρίσκο και για ίδιο λογαριασμό» [βλ.

σίας¹⁰⁸, η άδεια εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας αφορά τις εισαγωγές – εξαγωγές μέσω διεθνών διασυνδέσεων.

65. Εν προκειμένω, η γνωστοποιούσα επιχείρηση MOTOR OIL δραστηριοποιείται στην αγορά της παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής μέσω της θυγατρικής της εταιρίας με την επωνυμία KORINTHOS POWER A.E.¹⁰⁹, η οποία λειτουργεί σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, με καύσιμο φυσικό αέριο ισχύος 432 MW. Η δε εξαγοραζόμενη δραστηριοποιείται στην εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διεθνών διασυνδέσεων (εισαγωγές-εξαγωγές).

66. Επιπλέον, η συνδεδεμένη επιχείρηση της γνωστοποιούσας με την επωνυμία «Ηλεκτροπαραγωγή Σουσακίου Α.Ε.» διαθέτει άδεια παραγωγής (και προμήθειας) ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς όμως να έχει προβεί σε ενέργειες για την κατασκευή σταθμού παραγωγής και συνεπώς δεν δραστηριοποιείται στην εν λόγω σχετική αγορά. Επίσης, σύμφωνα με τη Γνωστοποιούσα, η θυγατρική της εταιρία με την επωνυμία «NUR-MOH A.E. ΗΛΙΟΘΕΡΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ» [...] ¹¹⁰.

67. Με βάση τα ανωτέρω, τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρισμού βάσει του σχετικού νομοθετικού πλαισίου¹¹¹, καθώς και τη σχετική εθνική πρακτική και νομολογία¹¹² ως σχετική αγορά, για τους σκοπούς της παρούσας υπόθεσης, ορίζεται η αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διεθνών διασυνδέσεων.

απόφαση ΕΕπ Case M.1673 (σκ. 18) και στην υπόθεση Case M. 2947 (παρ. 46 και 47) ορίζεται ως «η αγορά και μεταπώληση της ηλεκτρικής ενέργειας η οποία όμως δεν προορίζεται πάντα για τον τελικό καταναλωτή» [βλ. απόφαση ΕΕπ, Case JV. 36 (παρ. 25)]. Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβάνει τις εξής δραστηριότητες (βλ. απόφαση ΕΕπ Case M. 2947 (παρ. 47): «Όσον αφορά την εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας, πρέπει να γίνει διάκριση, κατά βάση, μεταξύ των ακόλουθων τομέων: – α) της εξωχρηματιστηριακής εμπορίας (over the counter - OTC), στο πλαίσιο της οποίας συνάπτονται διμερείς συμβάσεις κατόπιν μεμονωμένων διαπραγματεύσεων, έξω από το πλαίσιο κάποιου κεντρικού χρηματιστηριακού ή εμπορικού κέντρου, β) της εμπορίας φυσικών προϊόντων ηλεκτρικής ενέργειας μέσω χρηματιστηρίων, έτσι, στο νεοϊδρυθέν χρηματιστήριο Energy Exchange AlpenAdria (EXAA) στο Graz διενεργούνται συναλλαγές άμεσης παράδοσης με τη μορφή ωριαίων συμβάσεων, ενώ από το 2003 θα είναι εφικτές και προθεσμιακές συναλλαγές σε ηλεκτρική ενέργεια, – γ) της εμπορίας μη φυσικών χρηματοοικονομικών παραγώγων (τα επονομαζόμενα παράγωγα ενέργειας), η οποία βρίσκεται μόλις στο αρχικό στάδιο και σήμερα στην Αυστρία παίζει ακόμη ελάχιστο ρόλο».

¹⁰⁸ Βλ. Κανονισμό αδειών «Άδεια Προμήθειας και Εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας» κατ' εφαρμογή του άρθρου 135 του ν. 4001/2011 (ΦΕΚ Α' 179), άρθρο 2 «Ορισμοί».

¹⁰⁹ Η εξαγοραζούσα εταιρία κατέχει ποσοστό 35% του μετοχικού κεφαλαίου της KORINTHOS POWER A.E. ενώ το υπόλοιπο 65% του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ-ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (πρώην ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ HOLDINGS A.E. (βλ. σχετική απόφαση ΕΑ 621/2015 και απόφαση ΕΕπ. Μ. 5445 MYTILINEOS / MOTOR OIL / CORINTHOS POWER).

¹¹⁰ Βλ. σελ. 14-15 του Εντύπου.

¹¹¹ Βλ. ενότητα IV ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ.

¹¹² Βλ. σχετική απόφαση ΕΑ 621/2015.

IV.2.3 Η αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής

68. Σύμφωνα με τη νομολογία¹¹³, η αγορά μπορεί να διακριθεί περαιτέρω σε λιανική προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε βιομηχανικούς και σε οικιακούς πελάτες ή σε πελάτες Υψηλής Τάσης Υ.Τ. αφενός, και σε πελάτες Μέσης Τάσης (Μ.Τ.) και Χαμηλής Τάσης (Χ.Τ.) αφετέρου. Από τα συμμετέχοντα στη συγκέντρωση μέρη, η εξαγοράζουσα δεν δραστηριοποιείται στη συγκεκριμένη αγορά, ενώ η εξαγοραζόμενη δραστηριοποιείται μόνο στην αγορά λιανικής προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες Μ.Τ. και Χ.Τ.

69. Με βάση τα ανωτέρω και για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης, ως σχετική αγορά ορίζεται η αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής σε πελάτες Μέσης Τάσης (Μ.Τ.) και Χαμηλής Τάσης (Χ.Τ.) ενώ το ζήτημα του επακριβούς περαιτέρω διαχωρισμού μπορεί να παραμείνει ανοικτό, καθώς η γνωστοποιηθείσα πράξη δεν εγείρει αμφιβολίες υπό οποιαδήποτε από τις ανωτέρω εκδοχές.

V.3 ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

IV.3.1. Παραγωγή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής

70. Σύμφωνα με την εθνική νομολογία¹¹⁴ και δεδομένων των πραγματικών και νομικών εμποδίων εισόδου που παρατηρούνταν στη σχετική αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής, ως σχετική γεωγραφική αγορά οριζόταν, μέχρι προσφάτως¹¹⁵, το σύνολο της Ελληνικής επικράτειας. Η διαπίστωση αυτή επίσης ήταν σύμφωνη με τις προηγούμενες αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹¹⁶, οι οποίες επιβεβαίωναν το γεγονός ότι όλες οι σχετικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας είναι εθνικές, κυρίως λόγω των περιορισμών στη δυναμικότητα διαθέσιμης ισχύος στις διασυνδέσεις με γειτονικές χώρες.

71. Ωστόσο, σύμφωνα με μεταγενέστερες αποφάσεις της ΕΑ¹¹⁷ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹¹⁸ η σχετική γεωγραφική αγορά της παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής μπορεί να διαχωριστεί περαιτέρω σε δύο επιμέρους αγορές που αφορούν στο διασυνδεδεμένο (interconnected system) και μη διασυνδεδεμένο σύστημα (non – interconnected

system). Στο διασυνδεδεμένο σύστημα περιλαμβάνεται η ηπειρωτική Ελλάδα και ένα μέρος των νησιών, ενώ στο μη διασυνδεδεμένο σύστημα περιλαμβάνεται το σύνολο σχεδόν των νησιών της χώρας (Ρόδος, Κρήτη, Λέσβος, Σάμος, κ.λπ.), τα οποία δεν συμμετέχουν στον Ημερήσιο Ενεργειακό Προγραμματισμό¹¹⁹ και βασίζονται σε αυτόνομους πετρελαϊκούς σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν υπάρχουν ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των δύο συστημάτων και σε συνδυασμό με το ότι οι συνθήκες παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής στο μη διασυνδεδεμένο σύστημα της χώρας¹²⁰ διαφέρουν σημαντικά σε σχέση με την ηπειρωτική Ελλάδα και τα διασυνδεδεμένα νησιά, μπορεί να θεωρηθεί ότι το κάθε ένα σύστημα εξυπηρετεί διαφορετική σχετική γεωγραφική αγορά.

72. Εν προκειμένω, η εξαγοράζουσα δραστηριοποιείται στην αγορά της παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής μόνο στο διασυνδεδεμένο σύστημα μέσω της θυγατρικής της KORINTHOS POWER¹²¹. Επίσης, η NRG εγγχεί στο σύστημα τις εισαγωγές που πραγματοποιεί, βάσει της λειτουργίας του ΗΕΠ¹²².

73. Συνεπώς, με βάση την ανωτέρω ανάλυση και για τους σκοπούς της παρούσας υπόθεσης, ως σχετική γεωγραφική αγορά ορίζεται η περιοχή που εξυπηρετείται από το διασυνδεδεμένο σύστημα.

IV.3.2 Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες Μ.Τ. και Χ.Τ.

74. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και η ΕΑ, σε προηγούμενες Αποφάσεις τους, ορίζουν ως γεωγραφική αγορά, για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής, το σύνολο της ελληνικής επικράτειας¹²³. Με βάση τα ανωτέρω και για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης, η σχετική γεωγραφική αγορά σε σχέση με την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής σε πελάτες Μέσης Τάσης (Μ.Τ.) και Χαμηλής Τάσης (Χ.Τ.) θεωρείται ότι περιλαμβάνει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, όπου οι δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις ανταγωνίζονται μεταξύ τους υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού.

75. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν ήθελε πραγματοποιηθεί διάκριση μεταξύ των δύο επιμέρους αγορών που αφορούν στο διασυνδεδεμένο (interconnected system) και μη διασυνδεδεμένο σύστημα (non – interconnected system), κατ' αναλογία της διάκρισης που πραγματοποιείται στην αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής, τα αποτελέσματα της ανάλυσης δεν θα μεταβάλλονταν ουσιαστικά, λόγω του αμελητέου μεριδίου αγοράς της NRG στο μη διασυνδεδεμένο σύστημα.

¹¹⁹ Σχετικά με τον ΗΕΠ, βλ. ανωτέρω ενότητα III και σχετικό παράρτημα 1.

¹²⁰ 'Ητοι διαφορετικές διαδικασίες αδειοδότησης για κατασκευή σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, απουσία ανταγωνισμού στην αγορά της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.

¹²¹ Βλ. σελ. 23 του Εντύπου γνωστοποίησης.

¹²² Βλ. Παράρτημα 1.

¹²³ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΕΑ 577/VII/ 2013 (παρ. 55), 389/V/2008 (παρ. 3.1 σελ. 8). Επίσης και αποφάσεις της Ευρ. Επιτροπής COMP/M.3868-DONG/Elsam/Energi E2, (14.03.2006, παρ. 272), COMP/39.386 (17.03.2010, παρ. 23-24 με περαιτέρω παραπομπές), COMP/M.4180 GAZ DE FRANCE / SUEZ.

¹¹³ Βλ. αποφάσεις ΕΑ 389/V/2008, 577/VII/2013, 587/2014 και 621/2015 και υποσημείωση 96 ανωτέρω. Πρβλ. αποφάσεις Ε.Επ COMP/M.2947 - Verbund/EnergieAllianz, COMP/M.3440 ENI/EDP/GDP (παρ. 32), COMP/M.3696 E.ON/MOL, COMP/M.4180 GDF/SUEZ, COMP/M.2857 ECS/IEH, COMP/M.3075 ECS/Intercommunales COMP/M.3318 ECS/Sibelga, COMP M.3883 GDF/Centrica/SPE (παρ. 14), COMP M.3729 EDF/AEM/EDISON (παρ. 36), COMP/M.3268 - SYDKRAFT /GRANINGE (παρ.78), M.1346 – EDF /LONDON ELECTRICITY (σκέ. 9), M.5224 - EDF / BRITISH ENERGY (παρ. 85).

¹¹⁴ Βλ. αποφάσεις Επιτροπής Ανταγωνισμού 120/II/2000, 190/III/2001, 208/III/2002, 339/V/2007, 389/V/2008, 458/V/2009, 577/VII/2013.

¹¹⁵ Έως και την απόφαση 577/VII/2013.

¹¹⁶ Βλ. Ε.Επ COMP/M.4180 GDF/SUEZ, COMP/M.2857 ECS/IEH, COMP/M.3075 ECS/Intercommunales COMP/M.3318 ECS/Sibelga, COMP M.3883 GDF/Centrica/SPE, COMP M.3729 EDF/AEM/EDISON.

¹¹⁷ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΕΑ 458/V/2009, 577/VII/2013, 621/2015.

¹¹⁸ Βλ. απόφαση Ε.Επ της 5.3.2008 για τα δικαιώματα χρήσης λιγνίτη από τη ΔΕΗ Α.Ε.

V.4 ΜΕΓΕΘΟΣ - ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ - ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

IV.4.1 Η αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής

76. Το συνολικό μέγεθος της εν λόγω αγοράς [άλλως η συνολική ποσότητα που εγχύθηκε στο σύστημα], προκύπτει από το άθροισμα της παραγωγής και των εισαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας τα οποία εγχύθηκαν στο σύστημα (όπως αναλύθηκε στην Ενότητα III). Στον πίνακα 7 παρουσιάζονται τα μεγέθη αυτά καθώς και η αντίστοιχη παραγωγή και εισαγωγές των εταιριών KORINTHOS POWER και NRG.

Πίνακας 7 Συνολική ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που εγχύθηκε στο σύστημα και όγκος των συμμετεχόντων μερών (σε MWhs)					
Έτος	Συνολική Παραγωγή	Συνολικές Εισαγωγές στο Ελληνικό Σύστημα (MWhs)	Συνολική ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας (MWhs) που εγχύθηκε στο σύστημα*	Παραγωγή KORINTHOS POWER A.E. (MWhs)	Εισαγωγές στο Ελληνικό Σύστημα της NRG (MWhs) (Εμπορία)
2014	41.596.000	9.856.899	51.452.899	[...]	[...]
2015	41.822.000	11.219.937	53.041.937	[...]	[...]
2016	42.448.000	10.967.011	53.415.011	[...]	[...]
2017	45.807.000	8.980.696	54.787.696	[...]	[...]

*Συνολική παραγωγή+εισαγωγές

Πηγή: ΑΔΜΗΕ Α.Ε., Μηνιαία Δελτία Ενέργειας¹²⁴ και NRG TRADING HOUSE ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε.

77. Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται τα μερίδια αγοράς της KORINTHOS POWER και της NRG στην εν λόγω σχετική αγορά.

Πίνακας 8 Μερίδια αγοράς των μερών στην αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής (εμπορία)			
Έτος	Μερίδιο αγοράς της KORINTHOS επί της συνολικής ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας (MWh)	Μερίδιο αγοράς της NRG επί της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας που εγχύθηκε στο σύστημα	Συνδυασμένο μερίδιο αγοράς
2014	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
2015	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
2016	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%
2017	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Πίνακα 7

78. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα 8, το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς της νέας οντότητας όπως θα διαμορφωθεί ως αποτέλεσμα της υπό κρίση πράξης με την μικρή προσαύξησή του κατά [0-5]% του μεριδίου αγοράς της NRG, ανέρχεται σε [0-5]% για το έτος 2017.

IV.4.2 Η αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής

79. Στην εν λόγω σχετική αγορά δραστηριοποιείται μόνο η εξαγοραζόμενη, NRG, η οποία προμηθεύει ηλεκτρική ενέργεια σε πελάτες Μ.Τ. και Χ.Τ. κυρίως στο διασυνδεδεμένο σύστημα, ενώ έχει και αμελητέα παρουσία σε δύο νησιά του μη διασυνδεδεμένου συστήματος, ήτοι στην Κρήτη και στη Ρόδο¹²⁵. Προσφάτως δε ξεκίνησε να προμηθεύει ρεύμα και στη Μύκονο, δραστηριότητα, για την οποία δεν υπάρχουν ακόμη μετρήσιμα στοιχεία¹²⁶. Στον κάτωθι πίνακα παρουσιάζονται τα μερίδια αγοράς της εξαγοραζόμενης, για την τετραετία 2014 - 2017, στην εν λόγω αγορά, στο Διασυνδεδεμένο σύστημα και στα νησιά Κρήτη και Ρόδο¹²⁷.

¹²⁴ Υπερσύνδεσμος: <http://www.admie.gr/deltia-agoras/miniaia-deltia-energeias/>

¹²⁵ Σύμφωνα με την εθνική νομολογία, η ΔΕΗ αποτελούσε το μοναδικό προμηθευτή στην αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής (μη διασυνδεδεμένο σύστημα) μέχρι το 2015 (βλ. αποφάσεις ΕΑ 587/2014, σελ. 46 και 621/2015, υποσ. 74).

¹²⁶ Βλ. σελ. 20 του Εντύπου Γνωστοποίησης.

¹²⁷ Εάν ληφθούν υπόψη και τα στοιχεία και των υπόλοιπων τριάντα (30) αυτόνομων νησιωτικών ηλεκτρικών συστημάτων της χώρας (βλ. http://www.rae.gr/site/categories_new/electricity/market/mdn.csp), τότε το μερίδιο αγοράς της NRG είναι ακόμα μικρότερο.

Πίνακας 9 Εκτίμηση Μεριδίου αγοράς NRG στην αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε διασυνδεδεμένο σύστημα, Κρήτη και Ρόδο (μη διασυνδεδεμένο) (πελάτες Μ.Τ. και Χ.Τ.)			
Έτος	Πωλήσεις NRG στην Ελληνική Επικράτεια	Μέγεθος αγοράς προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε διασυνδεδεμένο σύστημα, Κρήτη και Ρόδο	Μερίδιο NRG
2014	[...]	43.788.468	[0-5]%
2015	[...]	44.596.604	[0-5]%
2016	[...]	45.281.837	[0-5]%
2017	[...]	49.083.756	[0-5]%

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε., μηνιαία δελτία συμμετεχόντων στα ΜΔΝ και ΛΑΓΗΕ, Μηνιαία δελτία αγοράς Η.Ε.

80. Όπως φαίνεται στον Πίνακα, τα μερίδια αγοράς της NRG στην αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής για τελικούς καταναλωτές Μέσης (ΜΤ) και Χαμηλής τάσης (ΧΤ) στο Διασυνδεδεμένο σύστημα, στην Κρήτη και στη Ρόδο, κυμάνθηκαν από [0-5]% έως [0-5]% κατά την τετραετία 2014-2017 με μέγιστη τιμή κατά το έτος 2017. Παρατηρείται, συνεπώς, ότι η NRG κατέχει πολύ χαμηλό μερίδιο στην εν λόγω αγορά ([0-5]%).

V.5 ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

IV.5.1 Οριζόντια επηρεαζόμενες αγορές

81. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προηγούμενη Ενότητα IV.4 και για τους σκοπούς της υπό κρίση συγκέντρωσης, η Υπηρεσία θεωρεί ότι δεν υπάρχουν οριζοντίως επηρεαζόμενες αγορές, δεδομένου ότι το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των μερών στη σχετική αγορά της παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής (ύψους [0-5]%) είναι μικρότερο του 15%.

IV.5.2 Καθέτως επηρεαζόμενες αγορές

82. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προηγούμενη Ενότητα IV.4, η Υπηρεσία θεωρεί ότι δεν υπάρχουν καθέτως επηρεαζόμενες αγορές δεδομένου ότι το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των μερών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, δεν υπερβαίνει το όριο του 25%. Τούτο διότι, στην προηγούμενου σταδίου οικονομική δραστηριότητα, την αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής, το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των μερών είναι [0-5]%, καθώς επίσης και στην επόμενου σταδίου οικονομική δραστηριότητα, αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής σε πελάτες Μ.Τ και Χ.Τ., το ατομικό μερίδιο αγοράς της εξαγοραζόμενης είναι πολύ χαμηλό (ανέρχεται σε μόλις [0-5]%).

VI ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

83. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011¹²⁸, η Ε.Α., εφόσον διαπιστώσει ότι η υποβληθείσα συγκέντρωση, καίτοι εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 1, εντούτοις δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά, με απόφασή της, που εκδίδεται εντός ενός μηνός από την πλήρη και προσήκουσα γνωστοποίηση, εγκρίνει τη συγκέντρωση. Ουσιαστικό κριτήριο ελέγχου των συγκεντρώσεων αποτελεί, κατά το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 3959/2011¹²⁹, ο σημαντικός ή μη περιορισμός του ανταγωνισμού ως αποτέλεσμα της υπό κρίση συγκέντρωσης, στην εθνική αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της, και ιδίως με την δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

84. Η αξιολόγηση αφορά εκείνες εκ των σχετικών αγορών οι οποίες είναι επηρεαζόμενες¹³⁰. Εν προκειμένω παρέλκει οποιαδήποτε περαιτέρω αξιολόγηση δεδομένου ότι σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις προηγούμενες ενότητες υπό IV.4.1, IV.4.2 και IV.5:

(α) Δεν υπάρχουν οριζοντίως επηρεαζόμενες αγορές καθώς (α) στην αγορά της παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής όπου δραστηριοποιούνται αμφότερες οι συμμετέχουσες το μερίδιο αγοράς της ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ αυξάνεται με την υπό κρίση συναλλαγή σε αμελητέο ποσοστό [0-5]% και ανέρχεται συνολικά σε [0-5]% και (β) στην αγορά της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής σε πελάτες Μ.Τ. και Χ.Τ., η εξαγοράζουσα ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ δεν ασκούσε προ της ολοκλήρωσης της υπό κρίση συγκέντρωσης επιχειρηματική δραστηριότητα, ενώ η εξαγοραζόμενη NRG δραστηριοποιείται με αμελητέο μερίδιο [0-5]%. Ελλείψει οριζοντίως επηρεαζόμενων αγορών και δεδομένων των χαμηλών μεριδίων αγοράς η υπό κρίση συναλλαγή δεν μεταβάλλει τη δομή της εν λόγω αγοράς, επομένως παρέλκει η περαιτέρω εξέταση τυχόν οριζοντίων επιπτώσεων.

¹²⁸ Κατά το άρθρο 8 παρ. 3 ν. 3959/2011: «Αν διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, παρ' ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επί μέρους αγορές στις οποίες αφορά, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με απόφασή της που εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση εγκρίνει τη συγκέντρωση».

¹²⁹ Κατά το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 3959/2011: «Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, η οποία υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση μιας δεσπόζουσας θέσης». Στην παρ. 2 συγκεκριμενοποιούνται τα κριτήρια που λαμβάνει υπόψη της η ΕΑ κατά την αξιολόγησή της.

¹³⁰ Βλ. ΕΑ 626/2016 παρ. 206 με περαιτέρω παραπομπές, συναφώς και ΕΑ 615/2015 παρ. 55, ΕΑ 634/2016 παρ. 14.

(β) Δεν υφίστανται καθέτως επηρεαζόμενες αγορές δεδομένου ότι το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ και ΝRG στην (προηγούμενου σταδίου οικονομική δραστηριότητα) αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής είναι μικρότερο του 25% (ανέρχεται σε [0-5]%), ενώ και το ατομικό μερίδιο αγοράς ΝRG στην (επόμενου σταδίου οικονομική δραστηριότητα) αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο λιανικής σε πελάτες Μ.Τ και Χ.Τ. ανέρχεται σε μόλις [0-5]%. Ελλείψει καθέτως επηρεαζόμενων αγορών και δεδομένων των χαμηλών μεριδίων αγοράς η υπό κρίση συναλλαγή δεν μεταβάλλει τη δομή της εν λόγω αγοράς, επομένως παρέλκει η περαιτέρω εξέταση τυχόν κάθετων επιπτώσεων.

85. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, δεν προκύπτει ότι οι συνθήκες ανταγωνισμού στις ανωτέρω αγορές θα μεταβληθούν σημαντικά ως αποτέλεσμα της υπό κρίση συναλλαγής και η εξεταζόμενη συγκέντρωση δεν αναμένεται να επηρεάσει αισθητά τον

ανταγωνισμό ή να οδηγήσει σε σημαντικό περιορισμό του σε αυτές.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Τμήμα το οποίο συγκροτήθηκε με την από 11.7.2018 κλήρωση (αριθ. συνεδρ. 72), ομόφωνα εγκρίνει, κατ' άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011, την από 25.6.2018 (υπ' αριθμ. πρωτ. 3983) γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου επί της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «NRG TRADING HOUSE ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» δυνάμει της από 21.6.2018 σύμβασης αγοραπωλησίας του 90% των μετοχών εκδόσεως ΝRG από την εταιρία με την επωνυμία «ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, παρ' ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες, ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Λειτουργία του Ημερήσιου Ενεργειακού Προγραμματισμού (ΗΕΠ)

Ο Ημερήσιος Ενεργειακός Προγραμματισμός (ΗΕΠ) συνιστά τη χονδρεμπορική αγορά, μέσω της οποίας γίνονται οι συναλλαγές για το σύνολο της ηλεκτρικής ενέργειας και των συμπληρωματικών προϊόντων αυτής που θα παραχθεί, θα καταναλωθεί και θα διακινηθεί την επόμενη ημέρα στην Ελλάδα (Διάγραμμα 1). Στον ΗΕΠ ενσωματώνονται οι εξής επιμέρους αγορές και μηχανισμοί, οι οποίες βελτιστοποιούνται ταυτόχρονα, ώστε να μεγιστοποιείται το κοινωνικό όφελος:

α) Η Ημερήσια Χονδρεμπορική Αγορά Ενέργειας, όπου αντικείμενο της συναλλαγής είναι το σύνολο της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται και καταναλώνεται στην επικράτεια και στην οποία προσφέρουν ηλεκτρική ενέργεια και αμείβονται οι εγχώριοι παραγωγοί και οι εισαγωγείς και αντίστοιχα απορροφούν και χρεώνονται οι εκπρόσωποι του εγχώριου φορτίου και οι εξαγωγείς. Στην ίδια αγορά ενσωματώνεται και ο μηχανισμός ο οποίος δίνει τα κατάλληλα κίνητρα για την αποτελεσματικότερη χωροθέτηση της παραγωγής κοντά στα κέντρα κατανάλωσης. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω μηχανισμός προβλέπει το διαχωρισμό της αγοράς στην περίπτωση που διαπιστώνεται συμφόρηση στο σύστημα μεταφοράς, μέσω της διαμόρφωσης διαφορετικών τιμών πληρωμής για τους παραγωγούς στα βόρεια της χώρας, όπου βρίσκεται εγκατεστημένο και το μεγαλύτερο μέρος του παραγωγικού δυναμικού, από αυτούς στα νότια, όπου βρίσκονται τα μεγαλύτερα κέντρα κατανάλωσης και όπου η ηλεκτρική ενέργεια έχει μεγαλύτερη αξία λόγω της ως άνω συμφόρησης του συστήματος μεταφοράς.

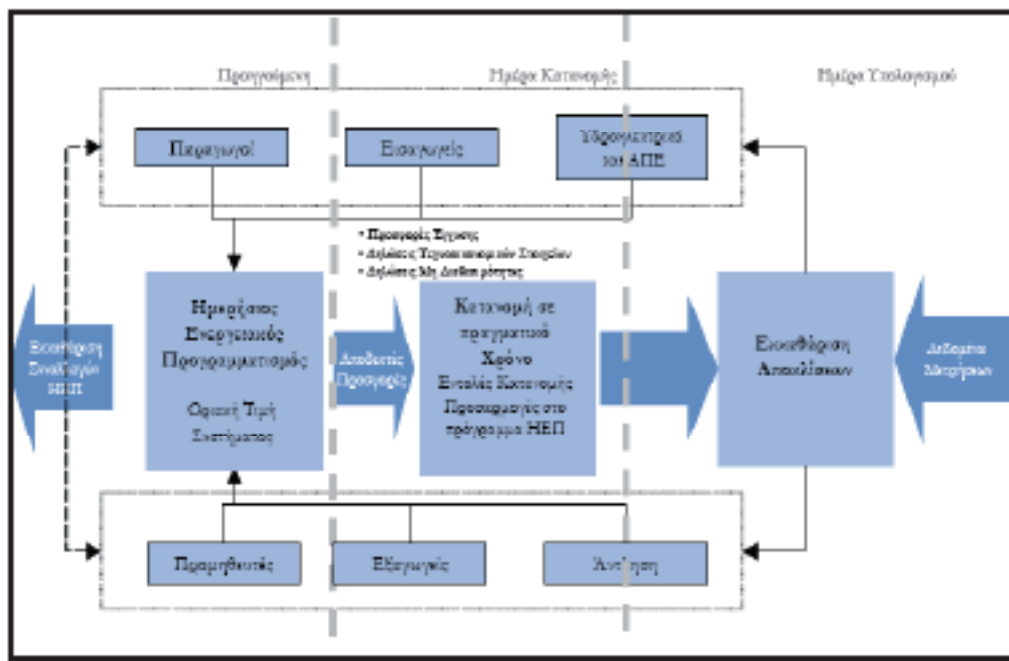
β) Η Ημερήσια Αγορά Επικουρικών Υπηρεσιών (ancillary services), όπου εξασφαλίζονται οι αναγκαίες επικουρικές υπηρεσίες και εφεδρείες. Η αγορά επικουρικών υπηρεσιών καλύπτει τις ανάγκες των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας για διασφάλιση της ποιότητας και αξιοπιστίας της τροφοδοσίας τους.

γ) Η Εκκαθάριση Αποκλίσεων, όπου εκκαθαρίζονται οποιεσδήποτε έκτακτες συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν για την εξασφάλιση της φυσικής ισορροπίας του Συστήματος κατά την Ημέρα Κατανομής.

δ) Η Αγορά Μακροχρόνιας Αξιοπιστίας Ισχύος, όπου οι παραγωγοί αμείβονται για τη διατήρηση των μονάδων τους σε λειτουργική ετοιμότητα, και η οποία έχει ως στόχο τη μείωση του επιχειρηματικού κινδύνου των παραγωγών, ώστε να είναι δυνατή η εγκατάσταση και λειτουργία νέων μονάδων παραγωγής. Ο Μηχανισμός Διασφάλισης Επαρκούς Ισχύος αφενός προβλέπει τη δυνατότητα των παραγωγών να λαμβάνουν αμοιβή και να ανακτούν μέρος του κεφαλαιουχικού τους κόστους, βάσει της ετήσιας διαθεσιμότητάς τους και όχι της ημερησίας κατανομής τους και αφετέρου διασφαλίζει την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας από τους προμηθευτές υπό ομαλότερη διακύμανση των τιμών στη χονδρεμπορική αγορά, ακριβώς διότι αποβλέπει στη μείωση του βραχυχρόνιου κινδύνου των παραγωγών. Μέσω της αγοράς αυτής δίδονται τα κατάλληλα μακροχρόνια οικονομικά κίνητρα στους παραγωγούς για την εγκατάσταση νέων αξιόπιστων μονάδων.

Διάγραμμα 1

Λειτουργία της ημερησίας χονδρεμπορικής αγοράς ενέργειας στην Ελλάδα

Πηγή: ΡΑΕ

Συνοψίζοντας, με τον ΗΕΠ καθορίζονται από την προηγούμενη ημέρα οι μονάδες που θα παράγουν, η ποσότητα ενέργειας που θα διοχετεύσουν στο Σύστημα και οι αντίστοιχες τιμές που θα καταβάλουν οι προμηθευτές που θα απορροφήσουν τη διαθέσιμη ενέργεια – οι οποίες υπολογίζονται αφού ληφθεί υπόψη και η εκτίμηση της ζήτησης φορτίων της επόμενης ημέρας. Στις βραχυχρόνιες αγορές, αντικείμενο συναλλαγής είναι, επομένως, το σύνολο της ηλεκτρικής ενέργειας που θα παραχθεί, καταναλωθεί και διακινηθεί την επόμενη ημέρα στην αγορά. Με το συνυπολογισμό των αναγκών εφεδρείας, των επικουρικών υπηρεσιών και των τεχνικών περιορισμών του συστήματος, προκύπτουν τιμές που αντανakλούν τις συνθήκες «στενότητας» της αγοράς, επομένως δίνουν τα κατάλληλα σήματα διαθεσιμότητας των περιορισμένων πόρων.

Η καθημερινή λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ρυθμίζεται από τον Κώδικα Διαχείρισης Συστήματος και Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας (εφεξής και «ΚΔΣ&ΣΕ»)¹³¹. Η εκκαθάριση των συναλλαγών πραγματοποιείται από τον Διαχειριστή του Συστήματος¹³², ο οποίος είναι υπεύθυνος και για τη λειτουργία του Συστήματος. Συμμετέχουν στην ημερήσια αγορά ηλεκτρικής ενέργειας: (α) οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίοι έχουν επίσης το δικαίωμα να εξάγουν, (β) οι προμηθευτές οι οποίοι έχουν το δικαίωμα να εισάγουν και (γ) οι επιλέγοντες πελάτες μόνον όταν εισάγουν ηλεκτρική ενέργεια για δική τους αποκλειστική χρήση. Καθημερινά οι παραγωγοί και οι εισαγωγείς ηλεκτρικής ενέργειας πληροφορούν το Λειτουργό του Συστήματος για την προσφερόμενη τιμή και τη διαθεσιμότητα ισχύος ηλεκτρικής ενέργειας της επόμενης ημέρας για κάθε ένα σταθμό παραγωγής. Οι προσφορές αυτές πρέπει να αντανakλούν τουλάχιστον το μεταβλητό κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (το οποίο εξαρτάται κυρίως από το κόστος των καυσίμων). Ο ΛΑΓΗΕ κατατάσσει τις προσφορές ξεκινώντας από τη χαμηλότερη και προγραμματίζει την κατανομή φορτίου στις μονάδες / σταθμούς παραγωγής για την επόμενη ημέρα, δηλ. προγραμματίζει ποιος σταθμός θα παράγει και πόσο, βασιζόμενος σε εκτίμηση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας ανά ώρα την επόμενη ημέρα.

Το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας που αποτέλεσε αντικείμενο συναλλαγής υπολογίζεται ανά ώρα με χρήση της αντίστοιχης οριακής τιμής του συστήματος. Ο διαχειριστής του συστήματος τηρεί ένα λογαριασμό συμπληρωματικών πληρωμών (uplift account) για τις επικουρικές υπηρεσίες, τις απώλειες, τις διαφορές μεταξύ συμφωνημένων και πραγματικών ροών ενέργειας, το ειδικό τέλος για τους παραγωγούς ΑΠΕ, τα διοικητικά κόστη του διαχειριστή του συστήματος κ.λπ.. Ο λογαριασμός αυτός εξοφλείται από τους καταναλωτές μέσω των αντίστοιχων προμηθευτών ή απευθείας στις περιπτώσεις που οι καταναλωτές εισάγουν ενέργεια για δική τους χρήση.

Οι παραγωγοί προσφέρουν για κάθε μία από τις 24 ώρες της επόμενης ημέρας τιμολογούμενες ποσότητες παραγωγής. Οι προσφορές δεν επιτρέπεται να υπολείπονται του λειτουργικού κόστους (διμερή συμβόλαια με εκπροσώπους φορτίου εφικτά μέσω σύμβασης διαφορών). Οι παραγωγοί προσφέρουν επίσης τιμολογούμενες εφεδρείες.

Με βάση τα ανωτέρω, η οριακή τιμή του συστήματος (ΟΤΣ) αποτελεί την τιμή της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρισμού για παράδοση την επόμενη ημέρα, και αντιστοιχεί στην οριακή αύξηση της βέλτιστης δαπάνης του ΗΕΠ που θα προέκυπτε από οριακή αύξηση του φορτίου του Συστήματος. Εναλλακτικά, η ΟΤΣ αντιστοιχεί εν γένει στο κόστος παραγωγής της «επόμενης μεγαβατώρας» ηλεκτρικής ενέργειας, όπως αυτό προσδιορίζεται από τις προσφορές των μονάδων παραγωγής.

¹³¹ ΦΕΚ Β' 655/17.5.2005, όπως εκάστοτε τροποποιήθηκε.

¹³² Σύμφωνα με το αρ. 99 παρ. 1, ν. 4001/2011, στον ΑΔΜΗΕ μεταφέρεται η δραστηριότητα της εκκαθάρισης των αποκλίσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

[illegible]

Εταιρίες του Ομίλου ΜΟΕ							
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	

Πηγή: Συν. 2. της υπ' αριθμ. πρωτ. 4304/9.7.2018 απαντητικής επιστολής της εταιρίας ΜΟΕ.

Η απόφαση εκδόθηκε την 5η Σεπτεμβρίου 2018.

Η απόφαση και τα συνημμένα σε αυτή παραρτήματα να δημοσιευθούν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΤΣΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότόπό μας.

